

MAGYARSAÁG

ELŐFIZETÉSI ÁRAK:

Helyben: Egy óra kor. 1.--	Vidékre: Egy óra kor. 1.20
Negyedévre --- " 3.--	Negyedévre --- " 3.60
Félévre --- " 6.--	Félévre --- " 7.--
Egész évre --- " 12.--	Egész évre --- " 14.--
Egyes példány ára 4 fillér (2 kr.)	

FŐSZERKESZTŐ: dr. GYÖRFFY GYULA

FELELŐS SZERKESZTŐ: FÉNYES LÁSZLÓ

SZERKESZTŐSÉG ÉS KIADÓHIVATAL:

Budapest, IV. kerület, Várház-körút 8. szám.

Hirdetések petit számítással, díjazás szerint
Apróhirdetések ára: egy szó 2 fillér, vastagabb betűvel 4 fillér.

Véderő- és belserveszet.

Rendörök sorfala között vonultak be a véderőbizottság tagjai a képviselőházban tegnap délután tartott ülésükre. Rendör és politika ikertestvérek Magyarországon. Szélcsend idejében alszik a rendör, de posztot áll, mihelyt előkelő testvére, a politika ideges.

Ha semmi más, akkor a rendőrhád is elég bizonyosága volt annak, hogy nagy események vannak készülöben. Fejérvár tegnap számolt be bécsi útjának eredményével, s bejelentette a véderőbizottságnak, hogy a korona enged „az indokoltnak látszó óhajoknak.” Jó magyarán azt jelenti ez, hogy a honvédelmi miniszter elállt a póttartalékosok behívását célzó javaslatától.

Ez az engedmény azonban csak pillanatnyi, ideiglenes. A miniszter nem mondott le végkép követeléséről csak épen elhalasztotta azt. A bécsi utak nagyon ritkán hoztak még ennek az országnak sikereket, azért örömmel üdvözljük ezt a félsikert is, mely csak formai, de tartalmatlan. De Magyarország parlamentjének magasabb a hivatása, nemcsak a máról, a holnapról is kötelessége gondoskodni.

Nem volnánk őszinték, ha elhallgatnók, hogy a miniszter ki sem térhetett a nemzetnek hatalmas erővel nyilatkozó követelésétől. A nyomasztó gazdasági viszonyok, a kormány egyéb követelései, a kiegyezés sikertelensége igen népszerűtlenné tették a honvédelmi miniszter javaslatát, úgy

hogy annak sorsa már a benyújtás pillanatában is el volt döntve.

Katonai követelések elől sohasem zárkózott el ez a nemzet, ha azok csak félig-meddig is törvényes alakban jelentkeztek, s ha azokat nagyhatalmi állásunk és nemzeti létünk megkövetelte. Jól tudjuk, hogy a gazdasági harcok korát éljük, s ennek a békés hadviselésnek is meg vannak a maga hadiszükségei. Azt is tudjuk, hogy Közép-Európa védvamos politikájában csak úgy állhatjuk meg helyünket, ha meg van hozzá a hatalmi erv is, a nyers erő. Ebben a gazdasági harcban, mely a mult idők ágyu harcainál sokkal végzetesebb lehet, csak úgy védhetjük meg érdekeinket, csak úgy nyerhetünk kedvezőbb vámszerződéseket, ha a polgári miniszterek tárgyalásait a hadügyminiszter is folytathatja.

Gazdasági helyzetünk tehát ma haderőnkől függ. Ha önálló vámterület volnánk, nem is riadnánk vissza semmi áldozattól, de az Ausztriával ma fennálló vámszövetségünk mellett gazdasági érdekeink katonai védelménél a mi közjogunk lép előtérbe.

Közjogunk pedig tiltakozik az ellen, hogy a miniszter katonai javaslatát ma megszavaztassanak. Már a delegáció is túllépte a kiegyezésben megszabott hatáskörét, midőn a véderő szervezetében nem létező tarackokra szavazott meg költségeket. Mert a kiegyezés csak arra jogosítja fel a delegációt, hogy a véderő költségeit megszavazza, de nem arra, hogy a véderőt szervezze.

A véderő szervezése sérthetetlen felségjoga Magyarországnak, melyet az 1867. XII. tcz. értelmében Ausztriával együtt alkotmányos uton gyakorol. S amint ragaszkodunk ahhoz, hogy a mostani kiegyezés csak Ausztria parlamentjével, vagyis alkotmányos uton köthető meg, épen ugy conditio sine qua non-ként áll az, hogy a véderő szervezetének minden kérdése csakis alkotmányos uton oldandó meg.

Az 1867. XII. tcz. ugyanis csak a vezérlet, vezénylet és a belserveszetet sorolja a felség haduri jogai közé. Azon határon belül, melyet Ausztria és Magyarország törvényes parlamentje alkotmányos uton megállapított, a felség haduri jogainál fogva intézkedhetik. Ezen határon belül, vagyis a „belserveszet“-en a szükséghez képest változtatásokat is tehet a véderő szervezetében. Mihelyt azonban a változtatások olyan jellegűek, hogy azok a belserveszet határait túllépik, vagyis mikor ezen változtatásokra nincs meg az alkotmányos uton megszavazott fedezet, akkor ezek létesítése már a haduri jogokon kívül esik. „Véderő szervezet“ és „belserveszet“ ezek szerint két dolog.

A katonai javaslatoknak olyan tárgyalása, hogy azok Magyarországon a parlamenttel, Ausztriában pedig a parlament véderőbizottságával fogadtattassanak el egyenesen ellenkezik a kiegyezés szellemével. Ha ezek a javaslatok akár most, akár később az alkotmányos forma megkerülésével nyernének erőt, akkor az a koron

Keserü kenyér.

— A Magyarország eredeti tárczája. —

Irta: Vértesy Gyula.

Tavaly nyáron találkoztam az én régi jó pajtásommal: Darnay Bálinttal. Hallottam, hogy teljesen tönkrement s akkor, hogy találkoztunk, kíváncsian kérdezősködtem tőle, hogy megy a dolga:

— Hála istennek, most megint jól. Pedig nagyon letörttem ám.

— Hogy történt?

— Hát biz' az nagyon természetesen történt. Rossz esztendőök jártak a gazdaságra és a feleségem sehogyse akarta elhinni, hogy a tönkremenés szélén állunk. Hogy is akarhatta volna! Hiszen ott ringatta a szél előtte óriási táblákon az aranykalászu buzát s egy órát is mehettünk kocsin, még se értünk ki a magunkéból. Hát azt hitte, hogy ekkora darab föld, akármennyi adósságot is szed rá az ember, még mindég ad annyit, hogy telik mulatságra is, fürdőzésre is meg drága ruhákra is.

— Kit vettél el?

— Te azt se tudod? Hogy lehet az? Persze nagy boldogságomban elfeledtelek értesíteni; azután meg nem értem rá. Mindég a kölesönök után jártam... Aranyos kis jószág volt. Egy miniszteri tanácsosnak a lánya. Elkényeztetett pesti baba. Ott ismerkedtünk meg a megyebálon. Elhuzattam a nótáit, pezsgőztünk, mulattunk, ekkor még telt mindenre. Belém szeretett.

— Talán inkább a pénzembe.

Nem. Ne bántsd őt. Engem szeretett. Hogy a jó módot is szerette, az természetes. Édes kis teremtes volt! Nem értett semmihez egyébhez, csak ahhoz, hogy kell az embert szeretni. S kellett is nekem több!

S elköltötte mindenedet?

— El. Bántam is én! Nagyon szerettem, hát elnéztem neki mindent.

— S azután, mikor tönkrementetek?

— Engem betettek a városba irnoknak. A feleségem meg hazament az apjához.

— Nem is szeretett az téged, pajtás! Az az asszony, aki elhagyja az urát a szegénységben, haszontalan rossz asszony.

— Ne bántsd! Dehogy is rossz! Hova vittem volna magammal? A nyomoruságos hónapok lakásba? És járt volna velem ebédelni a „Vörös macská“-ba?

— Főzött volna odahaza.

— Édes barátom, te nem ismered Annuskát. Ha csak egyszer láttad volna, nem beszélnél ilyeneket! Még hogy ő menjen főzni. Ez a törékeny baba, ez a leheletszerű angyal, aki mintha csak vendégszerelésre jött volna le az égből, s akit minden pillanatban féltetni lehet, hogy visszarepül oda.

— Szóval, ott hagyott. Elváltatok és te még most is bolondulsz utána.

— Elváltunk? Dehogy. Hiszen az én sanyaru sorsom nem tartott sokáig. Az én aranyos kis feleségem addig járt-kelt az én érdekemben, míg helyet szerzett nekem a Bartosfalvy-uradalomban. Végtelen derék ember ez a Bartosfalvy Géza. Aranydolga van nála a gazdatiszt-

nek. Pláne nekem. Bent vagyok a központba számtartó. És Bartosfalvy nekem nem uram, de jó barátom. Majd mindennap nálunk van. A feleségem is nagyon szereti. Ha lesz szerencsém hozzád, majd meglátod, milyen kedves, derék ember.

— És te most ismét boldog vagy!

— Nagyon.

És a nagyon boldog ember a napokban szíven lötte magát.

Egy közös pajtásunk, aki azon a vidéken lakik, az beszélt el szegény Darnay történetének azt a részét, amely a mi tavalyi találkozásunk és az öngyilkosság közé esik:

— Becsületes ember volt, gyenge volt és hozzá szerelmes, hát nem tehetett egyebet. A felesége becsülete árán tartotta őt Bartosfalvy ur. Semmi dolga se volt a gazdaságnál, csak úgy tartották, mint az ur szeretőjének a férjét. Mindenki tudta, csak ő nem. De hát ez már így szokott lenni. Végre azután mégis megtudta.

Az asszony kint felejtett egy bizalmas irást, amit a szeretőjétől kapott.

Felment vele Bartosfalvyhoz. Az a szemébe kaczagott:

— Jeleneteket akar csinálni? Most két év mulva! Hiszen magának tudnia kellett, hogy miért tartom itt, holott nincs magára semmi szükségem. Bizonyára nem a maga szép szeméért.

Szegény ember mindenáron kiakarta hívni Bartosfalvyt. Alig bírtuk lebeszélni. Hiszen az úgy sem állt volna ki vele, mert azt hitte, hogy ő tudott arról a gyalázatos alkuról, amit az

jogainak olyan kiterjesztése volna, melynek határa nincs.

A bécsi ut eredményét tehát közjogunk szempontjából ne vívmánynak, hanem csak jogaink elismerésének tekintsük, s hogy ezek jövőre is megóvassanak, a parlament kötelessége.

Budapest. okt. 25.

Demokraták a katonai javaslatok ellen. A demokraták indította mozgalom nem elégszik meg azzal, hogy a főváros közgyűlését a katonai javaslatok ellen állásfoglalásra bírta. A mozgalom folytatásaként az összes demokrata körök ma este fél nyolczkor a központi demokrata pártkörben a többi fővárosi társaskörök bevonásával népgyűlést előkészítő értekezletet tartanak. A mozgalomhoz több fővárosi képviselő csatlakozott már, hogy a november 1-én megtartandó népgyűlés minél nagyobb súlyjal foglaljon állást a póttartalékosok behívása ellen.

Polónyi nyílt levele Széll Kálmánhoz.

— A pactum magyarázata. —

Komjáthy Béla országos képviselő tegnap nyílt levelet intézett Polónyi Géza volt országos képviselőhöz, mint egyikéhez azon férfiaknak, kik a „pactum“ néven nevezett pártközi egyezmény szövegezésébe annak idején befolytak. A nyílt felhívás okául Széll Kálmánnak október 15-iki képviselőházi ülésen elmondott beszéde, illetve ennek ama része szolgált, melyben Thaly Kálmán és Rakovszky István képviselőknek a gazdasági kiegyezésre vonatkozó kérdéseire kijelentette, hogy vastag tévedésnek tartja az 1899. évi XXX. törvénycikknek oly értelmezését, mely szerint ha 1903-ig létre nem jön a gazdasági kiegyezés Magyarország és Ausztria között, akkor vége mindennek, akkor már nem is lehet előterjeszteni és előáll az önálló vámterület. Szerinte ez a legvastagabb tévedés, mert a törvény világos betűje mást mond. „A törvény — így szól Széll — azt mondja, hogy fentartatnak a jelen vámközösségi állapotok 1907-ig, hogy ha a viszonyosság megtartatik Ausztria részéről.“ Az idézett törvény csak arra kötelezi a kormányt, hogy legkésőbb 1901-ben indítson meg tárgyalásokat egy vám- és kereskedelmi szövetség létesítése iránt; tehát minden terminus nélkül arra nézve, hogy mikor kell annak létesülni, van

asszony ajánlott s amit Bartosfalvy el is fogadott.

— De hát akkor mit csináljak, motyogta kétségbeesetten halála előtti estén, amikor nálam járt.

— Kergesd el a feleséged.

Nem tudom. Most is szeretem. S ha jönne velem, elvinném a szegénységbe, megkeresném neki a becsületet kenyérrel, de nem jönne. Ő is kikaczagott, mikor mondtam, hogy menjünk innen. Azt kérdezte, hová? Az utszélre koldulni? Ő itt akar maradni. De én, én csak nem maradhatok.

Es még se tudott másképp elmenni, csak úgy, hogy golyót kergetett a szívébe.

Koporsójára Bartosfalvy is gyönyörű koszorút küldött, az ő „kedves és hü emberének.“

A szép özvegy pedig, aki most nagy nyugdíjat kap, megütközve beszéli, hogy szegény urának akkor vette el az eszét a jó isten, mikor jó módba került. Nem tudta megbecsülni a jó módot, szép állást s a pompás örökös kenyeret.

Csakugyan nem tudta. Ugyan keserű volt neki ez a kenyér. Mást pedig nem tudott volna keresni, hát inkább nem evett tovább belőle.

Elhetetlen csacsi voltál, kedves Bálint bárátom, de a sirodnál leveszem a kalapomat.

utasítva a kormány a tárgyalások megindítására. A miniszterelnök így értelmezi a törvényt, hogy ha a vámszövetség létre nem jön 1903-ig, létre jöhet később egész 1907-ig, mint a nemzetközi kereskedelmi szerződések végső meghosszabbítási, illetve megkötési határidejéig.

A függetlenségi és 48-as párt vezető politikusi szerint e felfogás, illetve a törvénynek ilyen magyarázata ellenkezik nemcsak a törvény szövegével, de a pártközi egyezményrel is, mely szerint az 1899. XXX. törvénycikk 4. és 5. §-ainak egész más értelmet adott a miniszterelnök és egész más meggyőződésben lett az a párt által akkor elfogadva.

Komjáthy Béla nyílt levelében épen arra hívja föl Polónyi Gézát, mint ki közvetlenül befolyt a megállapodás szövegezésébe, hogy mint közvetlen tanu nyilatkozzék a pactum értelme felől, annál is inkább, mert az akkor a tanácskozáson részt vett három ellenzéki férfi közül Horánszky Nándor és Győry Elek már meghaltak, így Polónyi van hivatva arra, hogy azt „a művet megvédelmezze.“

Polónyi a nyílt felhívásra a „Független Magyarország“ hasábjain 4 oldalon adja meg a feleletet, egyenesen a miniszterelnökhöz címelve azt. A nem minden pikantéria nélküli levelet, melynek politikai jelentőségét kétségbe vonni nem lehet, — a következőkben ösmeretjük:

Nagymeltságu Miniszterelnök Ur!

Az a pactumnak nevezett pártközi megállapodás, amely az 1899. évi XXX. cikknek történeti előzménye és alapja, az országgyűlési pártok szótartásának palladiuma alatt áll, hűséges végrehajtása pedig az igen tisztelt miniszterelnök urra vár.

Az i. t. miniszterelnök urnak f. hó 15-én a képviselőházban mondott és maig czáfolatlan beszéde aggodalmakat ébreszt bennem ezen törvénynek helyes értelmezése és hűséges végrehajtása iránt.

Azon felelősségnél fogva, amely ezen általam is aláírt pártközi egyezmények létrehozása és az 1899. évi XXX. t.-cikknek törvénybeiktatása körül képviselő koromból engem is terhel, jogom van hozzá --- talán kötelességem is, --- hogy az igen tisztelt miniszterelnök urnak tévedését felderítsem és a törvénynek hűséges végrehajtására tisztelettel felkérjem.

Az i. t. miniszterelnök ur beszédjének lényege az, hogy ha 1903-ig vámszövetség létre nem jön, akkor nem következik az önálló vámterület, hanem csak az, hogy 1907-ig terjedő határidőn túl külkereskedelmi szerződéseket kötni nem lehet. A miniszterelnök ur res judicatanak kívánja tekinteni, hogy az 1902-iki terminusról abban az értelemben, mint azt némelyek magyarazzák, nincsen szó.

A t. miniszterelnök ur nemcsak tévedésnek, de a legvastagabb tévedésnek nyilvánítja azt az álláspontot, mely szerint, ha 1902. december 31-ig a vámszövetség létre nem jön, akkor már vége van mindennek! --- és előáll az önálló vámterület.

Ezek előre bocsátása után megemlékszik Polónyi Baross Gáborról, ki az önálló vámterület eszméjének épen oly őszinte híve volt, akár csak ő maga, továbbá egy „legkimagaslóbb közgazdasági politikusról“, ki miniszterelnök korában így nyilatkozott előtte: hogy „a külön vámterület olyan valami, melyet mindig csinálni kell, de mindig tagadni kell, hogy csináljuk“, sőt megemlékszik báró Bánffy és Hegedűs --- akkor még képviselő --- azon nyilatkozatáról is, melylyel a baloldali folyosót felvillanyozták, hogy: „meglesz a külön vámterület, csak okosoknak kell lennünk.“ S mindez a visszaemlékezés csak azért történt, hogy bizonyítsa azon tételét, hogy Széll Kálmán kivételével a legtöbb valamire való államférfiu az önálló vámterület eszméjének híve volt.

Széll Kálmán a vámszövetség feltétlen híve, ki a külön vámterülethez való jogot alvó jogként ke-

zeli. Hivatkozik Alfréd Freiherr v. Oftermann Verhaeltniss Ungarns zu Oesterreich című munkájára, hogy a magyar miniszterek a közös érdeku ügyekben mindig a koronának a miniszterei, s ezt Széll Kálmánnal szemben is igaznak véli a hangoztatott törvénymagyarázat után.

Majd kifejti, hogy Széll Kálmán törvénymagyarázata egyenes visszaesés a Bánffy-Bádeni javaslattal szemben is, s levelét így folytatja:

Lényeges tévedésben van a t. miniszterelnök ur, midőn az 1899. évi XXX. t. cikkkel kapcsolatosan vitatja azt, hogy a vámszövetségi javaslat 1903 után, tehát 1904-ben, sőt az ő érvelése szerint, akár 1907-ben is előterjeszthető.

Ez nem így van.

Eltekintve attól, hogy senkinek, neki sem lehetett szándékában a tényleg 1895 óta tartó provizoriummal járó rendkívüli káros bizonytalanságot 1907-ig prolongálni, hanem ezzel ellenkezőleg a törvény célja ennek megszüntetése volt; eltekintve attól, hogy szinte gyermekségre vall azt elhivatni akarni, hogy ez a törvény olyan rossz, hogy Ausztria és Magyarország között esetleg az egy évre, vagy csak az egy hónapra terjedő vámszövetség kötését is lehetővé tenne: ez az álláspont merőben téves és tarthatatlan, mert az 1899. évi XXX. tcz. alapján megkötendő vámszövetségnek utolsó határideje 1902. évi december 31-ike.

Ez a törvény ugyanis, nemcsak az 1907. évet ismeri, mint határidőt, hanem ismeri a 4. §-nak 1903-ik évre tett határidejét és ismeri az 5. §-ban ezen határidő be nem tartása esetére beálló azt a sanctiot, hogy az új autonom vámtarifát 1903 előtt való becikkelyezésének elmulasztása, a viszonyosság megszegésének tekintetik és ennek folytán ezen esetben az 1899. évi XXX. t.-cikk 1-5 §-a is hatályát veszti.

A dolog tiszta és világos.

Majd így folytatja:

Az egyezkedési tárgyalások alatt kidomborodott az ellenzéknek azon álláspontja, hogy azon új kereskedelmi szerződések tekintetében, amelyek 1899-től 1903-ig esetleg megkötöttek, hajlandó volt a viszonyosság feltétele mellett abba is beleegyezni, hogy habár a külön vámterület alapján külön kellene szerződni, mégis a viszonyosságra való tekintettel kész volt beleegyezni abba, hogy ha 1903-ig ilyen új kereskedelmi szerződések kötöttek, azok a két állam nevében együtt kötöttek meg, de 1903-tul ezt a Bánffyval folytatott tárgyalások szerint is teljesen kizártuk és Széll Kálmán t. miniszterelnök urral egyenesen azért vettük fel az előbb megszakított tárgyalások fonalát, mert az általa ajánlott formulával biztosítottuk láttuk --- mi is --- ő is --- a nemzetnek azt a jogát, hogy 1903-tul, ha vámszövetség létre nem jön, a külön vámterület alapján --- habár a külügyminiszter utján --- de Ausztria nélkül és önállólag szerződeshünk.

Ez a határidő soha sem lett, de az alábbiak szerint nem is lehetett 1907-re kitolva.

Es itt van a t. miniszterelnök urnak cardinális tévedése.

Ezután fontos jogi és politikai érvekkel azt igyekszik bizonyítani, hogy minden autonom vámtarifát meghatározott területre szól, minek folyománya, hogy a vámszövetség területére szóló autonom tarifa vámszövetség nélkül képtelenség s végeredménye pedig, hogy ha nincs vámszövetség, nem lehet a vámszövetség területére érvényes autonom tarifáról beszélni, vagyis ha 1902. december 31-ig az új autonom vámtarifát becikkelyezve nincs, a viszonyosság megszűnt s a vámterület elkülönítendő.

Jöhet létre vámszövetség Magyarország és Ausztria között bármikor, tehát 1903. után, sőt 1907 után is, de az 1899. XXX. törvénycikk alapján nem, már pedig a pactum e törvény botartására irányult.

Az érdekes levelet így végzi Polónyi:

„Ezt én a Házban 1899. június 23-án világsan el is mondtam s az i. t. miniszterelnök ur ez ellen nemcsak kifogást nem tett, de közbeszólásával helyeselt. A törvény és ezen tények szerint tehát a res judicata az, hogyha 1902. évi december 31-ig

BUTOROK

egy kézzpénzért, mint részletfizetésre legegyszerűbbül a legfinomabb kivitelig legutányosabban kaphatók

Ehrentreu és Fuchs Testvéreknél.

E lapra hivatkozók tiz százalék engedményben részesülnek.

Budapest, VI., Teréz-körút 8 sz.

(Andrássy-ut közelében).

oo Nagy képes árjegyzék ingyen. oo

az új szövetségi autonóm vámtarifa becikkelyezve nincs, ami pedig vámszövetség nélkül becikkelyezve nem is lehet. akkor a t. miniszterelnök ur bármennyire fázik tőle, mindennek vége! és csakis a vámtarifa elköltetéséről, az önálló külön autonóm vámtarifáról és legfeljebb még arról lehet szó, hogy azok, akik a külön vámtarifa létesítését akadályozták, a nemzetnek lemondásukkal tegyék meg az utolsó szolgálatot.

Aki ellenkezőleg beszél, vagy cselekszik, az megszegi a pactumot és megsérti a törvényt.

Az ügynek pikantériáját pedig egy másik *Komjáthy* Bélához címzett levél e néhány sora adja meg:

Az a pactum, amelyet én aláírtam, nemcsak megvédelmezte a nemzetnek az önálló vámtarifa való jogát, de újabb biztosítékokkal is körülzárolta azt.

A pactum megvédi a nemzet jogait. Most már csak az van hátra, hogy a párt védje meg a pactumot.

Erre majd én várok, nem levélben, hanem tettekben feleletet.

Polónyi Géza.

Az alperes védelme.

— A polgári perrendtartás vitatott 34. §-a. —

Mig a katonai javaslatok valóságos forrongásba hozták az országot, addig egy másik javaslat jóval kisebb zajjal nagyszabású reformokra készült. Az új magyar polgári perrendtartás törvényjavaslatának tárgyalása most van folyamatban. A javaslat egyik legfontosabb szakasza a 34. §, mely így szól: „Bejegyzett kereskedőnek más kereskedővel szemben létrejött követelése, ha a felperes az arra vonatkozó könyvkivonatot bemutatja, az utolsó bejegyzés kelteiből számított utolsó két éven belül a könyvvitel helyének bírósága előtt is perelhető.”

Az alperes mostani és leendő helyzete között ugyanis az a különbség, hogy míg mai jog szerint a bejegyzett kereskedő a könyvvitel helyének bírósága előtt mindenkit perelhetett, addig a javaslat szerint ezt csak úgy fogja tehetni, ha alperes kereskedő.

A tervezett újítás óriási ellentétállással találkozik. A budapesti kereskedelmi- és iparkamara az országnak valamennyi kamarájával és szaktestületével együttesen közös felterjesztést tett az igazságügy-miniszterhez a javaslat 34-ik szakaszának módosítása iránt. A felterjesztés országos érdeknek mondja öhaját s kijelenti, hogy gazdasági fennállásunkra és fejlődésünkre nézve ez a szakasz valósággal veszélyes. Azt mondja továbbá, hogy ez a szakasz az osztrák nagykereskedelem rovására a nemzeti kereskedelmet sújtja. Hangoztatja végül, hogy a régi állapotnak fenntartása nem a kereskedő osztálynak nyújtott kedvezmény vagy kiváltság, hanem a forgalom és hitel igényei és egy nagy országos gazdasági érdek által szükségessé tett intézkedés.

Hasonló szellemű mozgalmat indított a budapesti ügyvédi kamara is, mely e szakaszban az ügyvédi kar sérelmét látja.

Mi ezen testületekkel ellenkezőleg örömmel üdvözöljük a tervezett újítást. Épen az lesz az ország érdekében, ha e szakasz törvény lesz. Két érdek áll egymással szemben, a kamarák által országosnak nevezett kereskedelmi, ipari érdek és az egész nép érdeke. Csakhogy épen az a leggyöngébb érve azoknak a felterjesztéseknek, hogy országosnak jeleznek egy szorosabb értelemben vett osztályérdeket. Akármint színes vonásokkal ecseteljük azoknak az érdekeknek jelentőségét, mégis csak osztályérdekek maradnak azok az osztályérdekek önző, rideg kiváltságaival.

A kiváltságok kora pedig már lejárt, akár kereskedelem, akár ipar, akár ügyvédség, bárminő neve is legyen annak az érdekkörnek, külön jogait ma többé nem szabad istápolni az egyetemes érdek rovására.

Az osztály határain belül ám hadd élvezzék tovább is előjogaikat, perelhesse tovább is a kereskedő a kereskedőt eddigi szabadalmazott perrendje szerint, de mielőtt a körön kívül állókkal áll szemben, akkor ő is az általános jogelveknek legyen alárendelve.

Ami különösen a budapesti ügyvédi kar sérelmét illeti, az is csak akkor sérelmes, ha alantasabb

szempontból bíráljuk az újítást. Sőt a budapesti ügyvédi kar álláspontja még önzőbb, mint a kereskedők és iparosoké, mert igaz ugyan, hogy a budapesti ügyvédek jövedelme meg fog csappani, de ugyanakkor emelkedik a vidéki ügyvédeké. Itt tehát az újítás még osztályérdeket sem sért, csakis localis előnyöket szorít némileg háttérbe.

Csakis haladást, de nem visszaesést jelent tehát ez a reformújítás. Haladás különösen abban az irányban, hogy érvényt szerez az új eljárás egyik főelvének — a szóbeliségnek. A mostani rendszer mellett a vidéki alperesek legnagyobb része Budapesten vagy egyéb lakhelyükre nézve illetékes bíróságoknál pereltetve, kénytelenek magukat ügyvéd által képviseltetni. Ha személyesen meg nem jelennek a tárgyaláson, hanem csak képviselőjük által, akkor hiányzik a közvetlenség bíró és felek között és ezzel együtt az anyagi igazság kiderítésének egyik legfontosabb feltétele.

Téves végül a kereskedelmi és iparkamarának az az érvelése, hogy nyomban összedől nálunk ipar és kereskedelem, ha ez a szakasz életbe lép. Azt mondják, hogy tönkre kell menni a kereskedőnek és iparosnak, ha előbb az alperes székhelyén lakó ügyvéddel kell levelezniük. Hát az alperes? Az semmi? S a jövőben alperesek egész legiója az semmi? Ha a szegény embert pörlik idegen helyen s nem a maga a bírósága előtt, nem kell neki idegen ügyvédet megbíznia? Ez alperesre nézve épen olyan költséges, ha pedig nem képviselteti magát, akkor megperesztes lesz.

Itt, ennél a pontnál különösen kirívó, hogy épen a mai rendszer mellett valóságos pusztulásnak van kitéve a hitelbe vásárló elem, mely sajnos, nyomasztó gazdasági viszonyaink mellett a nemzetnek nagyon tekintélyes tömege. Csekélyebb követelések perlése esetén alperes inkább megfizeti még a jogtalan követelést is, de nem jelenik meg a bíróság előtt, mert az ebből eredő utiköltségek sok esetben feltümulják magát a követelést, munkaidéje pedig kárba vész.

Ez a veszteség pedig végösszegében a nemzet vagyonát jelentékenyen apasztja.

Igaz ugyan, hogy a tervezett újítás kétségtelen áldozatokkal fog járni a most kiváltságolt osztályok részéről is, de az áldozat csak átmeneti jellegű lesz. Nemzetgazdasági előnye pedig épen abban fog nyilvánulni, hogy míg ma a kereskedő és iparos osztály a könnyű perlési mód miatt sokszor könnyelműen hitelez, a kötöttebb perlés módja esetén óvatosabb lesz hitelezésével.

Szegénységünknek pedig nem épen utolsó oka volt az irreális hitel, úgy a hitelező, mint a adós részéről.

A 34. §. lassan, de annál biztosabban át fogja terelni kereskedelmünket és iparunkat a mostani hitellezési rendszertől a készpénzfizetés szilárdabb viszonyába. Ez mindnyájunknak érdeke, előnye. Az osztályérdekek kiváltságai elpusztulnak, győzedelmeskedni fog mindnyájunk egyetemes közös érdeke.

Dr. Serédi Lajos.

A képviselőház igazságügyi bizottsága tegnap délután 5 órakor Hódossy Imre elnöke alatt ülést tartott, melyen a kormány részéről Plósz Sándor igazságügyminiszter és Mohay Sándor államtitkár voltak jelen. A bizottság folytatta a polgári perrendtartásról szóló törvényjavaslat általános megvitatását, mely alkalommal a bizottsági tagok közül Simonyi-Semadam Sándor, Issekutz Győző és Visontai Soma szóltak a tárgyhöz.

Simonyi általánosságban elfogadja a javaslatot. Issekutz a fősúlyt arra helyezi, hogy az egyes bírák ne legyenek túlhalmozva, különben a javaslatot szintén pártolja. Plósz Sándor igazságügyminiszter hangoztatja, hogy annak a javaslatnak kérdése nem pártkérdés, hanem szakkérdés. A könyvkivonat iránti illetékességről szóló 34. §-t védelmébe veszi; azt kívánja, hogy az új eljárásban ne a formalizmus, hanem az anyagi igazság érvényesüljön. Kéri javaslat elfogadását. Visontai Soma örömmel üdvözli a javaslatot, mely az alapelvek és rendszer szempontjából is kipróbált utakon halad és azokat helyesen valósítja meg.

Budapest, okt. 25.

Jelentés a kormány sáfárkodásáról. Széll Kálmán miniszterelnök — mint már irtuk — tegnapelőtt nyújtotta be a kormány jelentését a miniszteriumok mult évi működéséről és az ország közállapotáról. A mintegy nyolczszáz oldalra terjedő vaskos könyvnek nagyobb felét a statisztikai évkönyv foglalja el. Az első részben minden miniszterium beszámol mult évi működéséről és jövő terveiről. Az érdekes jelentésből adjuk a következőket:

Népszámlálás: Az utolsó népszámlálás szerint az országban ezer férfira 1009 nő jut. A római katolikusok és a zsidók arányszáma emelkedett. A nemzetiségek közül csak a magyarok arányszáma lett nagyobb. A lakosság 19.5 millió, ebből 2.4 millió horvát lakos.

Östermelés. A mezőgazdaságnak évek óta tartó válsága nem enyhült.

Bányászatunk termése 33 mm. arany, 236 mm. ezüst.

Ipar és kereskedelmünk dolgában még mindig nem számolhat be a miniszteri jelentés a remélt fejlődésről. „A fogyasztó közönség közömbös, sőt ellenszenvvel van a hazai termékek iránt.”

Ami a közlekedést illeti, az üzleti pangás látható nyomot hagyott a vasutak ügyének mult évi állapotán.

Takarék betéteink ugyan szaporodtak, de annyira mobil természetűek, hogy látszik, hogy nem a szegény ember pénze megy a takarékbába, hanem a tőketulajdonos pénze vállalkozás híján.

Közközlésügy 1901-ben 29063. A mult évben pedig 434-el több tanító működött. Az iskolakötelesek száma majdnem változatlan, az ismétlő iskola-kötelesek száma még apadt is. Felekezeteiből kiléptek 1672-en.

Jogszolgáltatás. A törvényszékeknek kevesebb pörrel volt dolguk, mint tavaly. Ezzel szemben szaporodtak a házassági perek majdnem tíz százalékkal. A bünvádi perek száma csökkenést mutat. A törvényszéki főtárgyalások száma is kevesebb lett. Az esküdtbírói tárgyalás több lett. Büntetőügyekben ugy az ítélőtáblánál, mint a kuriánál is apadás észlelhető.

Véderő. A legénység számát a jelentés nem közölhetőnek jelzi.

KÜLFÖLD.

Az angol-szomali háboru. Alig végezte be Anglia rengeteg pénz és véráldozattal a burháborut, ismét egy véres és hosszú ideig tartó háboru előtt áll. Az új háboru a Szomali földön készül kitörni s azok a bennszülött törzsek, kikkel most Angliának baja támadt, Kelet-Afrikának legbátrabb és legvérengzőbb törzsei, kiket nagy gyűlölet vezérel az őket is leigázni akaró Anglia ellen.

A harc színhelye, *Erego*, egy napj járóföldnyire van Mudugtól, a dolbohantok földjén. Ide menekült a bolondnak tartott *mollah* tavaly, mikor Swayne ezredes megverte, s itt készítette elő a mostani támadást. harmincz-negyvenezer ember van. A *mollah* első tisztje valami *Adejiszudi*, aki angol tolmács volt a Vörös-tenger mellékén s az Ozman Digma ellen vonuló angol expediciót kísérte. Itt megismerkedett az angolok harcviselési modorával s azt most ellenük fordítja.

Az örültnek tartott *mollah* neve: *Hadzi Muhammed* Abdullah, még fiatal ember s hívei azt hiszik róla, hogy természet fölötti hatalommal van fölrüházva. Idáig több apró összeütközésről ad hírt a táviró s ezek mind angol vereségekről számolnak be.

FŐVÁROS.

A szegényügyi kiadások, az előjárások jelentései szerint, egyre emelkedőben vannak. Legutóbb az I. és IX. kerületi előjáróság kért pótlólagos hitelt s a szegényalapnak a központ részére fenntartott két tételénél: a rögtöni és állandó havi segélyeknél szintén nagyobb tulkiadás merült föl, a melynek fedezetéről gondoskodni kell. Mindezek az összegek körülbelül 24.000 koronára rúgnak. A tanács a körülményeknél fogva felmerült tulkiadást megokoltan találta és a közgyűléshez olyan értelmű javaslatot terjeszt, hogy azt szavazza meg.

TÁVIRATOR.

Változás a párisi rendőrségnél.

Páris, október 25.

Több oldalról egybehangzóan jelentik, hogy a tegnapi minisztertanács a párisi rendőrprefekturán történt dolgokkal foglalkozott és a közbiztonsági szolgálat főnökének, *Cochefert*-nek elmozdítását határozta el. *Cochefert* ellen az a gyanu merült fel, hogy a *Humbert*-család üldözése körül több kötelességmulasztást követett el, sőt a *Gaulois* azt mondja, hogy előmozdította *Humbert*-ék szökését. *Caron* nácionalista községtanácsos *Lépine* rendőrfőnököt a lapokban megjelent gyanúsításokra utalva értesítette, hogy a községtanács legközelebbi ülésén kérdést fog intézni hozzá ebben az ügyben.

NAPIHIREK.

--- **Időjárás.** A levegő nyomás eloszlásában lényeges változás nincs Európában az idő túlnyomóan száraz és hűvös. Nálunk az éjjel általánosan fagyott és tegnap délen kevés csapadék volt.

Hűvös idő várható, helyenkint köddel és éjjeli fagygal. **Hőmérsék:** 9-5.

--- **Főherczegek Baranyában.** Pécsről táviratozzák, hogy *Frigyes* főherczeg és *Izabella* főherczegnő ma reggel Budapestről ideérkeztek. Innen Baranya-Monostor-állomásra folytatták utjukat, ahonnan kocsin bélyei birtokukra hajtottak. A főherczegi pár f. hó 30-áig *Bellyén* vadászik, majd visszatér *Pozsonyba*, honnan azután ismét Bécsbe utaznak.

--- **A kultuszminiszter látogatása.** *Wlassics* Gyula vallás- és közoktatásügyi miniszter nárai *Szabó* Sándor tanácsosa kíséretében tegnap meglátogatta a vakok István-uti új országos intézetét s a Hungária-uton levő foglalkoztató telepet. A miniszter sorra járta a helyiségeket, bemutattatta magának a vakok oktatásánál használt különleges földrajzi, számtani, mértani taneszközöket, a Braille-féle speciális pont-írást és a látókkal való közlekedésnél használt tüszurásokkal készülő u. n. Klein-féle írást. Megnézte a vakok tankönyveinek előállítására szolgáló nyomdát, a gyönyörű dísztermet és kintő orgonát. Végül az intézeti ipari tanműhelyekbe ment, hol a kosár-, a nádfonást és kefekötést tanítják. Innen az intézetből kilépő növendékek további megélhetését biztosító ipari foglalkoztató műhelyekbe ment, hol a munkások működéséről személyesen győződött meg. Majd a gazdagon felszerelt kefe- és kosáráru raktárát tekintette meg. A miniszter beírta nevét a vendéglönyvbé s lelkesítette a tantestületi tagokat e nemes ügy iránti további szeretetre, mely iránt --- mint maga mondá --- szíve egész melegével érdeklődik.

--- **Az idő terhe.** *Madarász* József országgyűlési képviselő, ki immár ötven éve teljesíti a törvényhozói tisztet, mint értesülünk, betegeskedik. A nyolcvankilenc esztendő, mely vállát nyomja, 'rezteti terhet, s nyugalomra inti azt, aki a Ház mindennapos látogatója volt. A honatyák „*Madarász* bácsija“ most a képviselőház elnökéhez kérvényt nyújtott be, melyben szabadságát október 24-től november 15-éig meghosszabbítani kéri.

--- **Rodiczky Jenő dr. jubileuma.** *Rodiczky* Jenő dr. a neves gazdasági író negyven éve szolgálja a sajtót fáradhatatlan munkássággal. Barátai és tisztelői meleg ünnepségekben akarják részesíteni a hívaló szakembert. Az ünnepély rendezését *Kodolányi* Antal kir. tanácsos vezeti, aki az alábbiak közlésére kért fel minket:

Dr. *Rodiczky* Jenő 40 éves írói működésének negyvenéves évét barátai és tisztelői november hó 29-én Budapesten a Hungária-szállóban összejevetelt rendeznek. Ezen ünnepélyre az író barátait, volt tanítványait és tisztelőit azon kéréssel hívom meg, hogy résztvételi szándékukat november hó 10-ig nálam (Budapest, VIII. József-körut 43. szám) bejelenteni sziveskedjenek.

A rendező bizottság nevében:

Kodolányi Antal
kir. tanácsos, gazdasági író.

--- **Gyerekek a parlamentben.** Mielőtt még az olvasó azt gondolhatná, hogy azokról a honatyákról szól e hírünk, a kik alig pelyhedző szakálluk és még a serkedezés stádiumát el nem ért bajuszuk révén számot tarthatnának e címre --- sietünk kijelenteni, hogy ezuttal komoly gyerekről, vagy ha tetszik: középiskolai tanulókról van szó, Arról értesülünk ugyanis, hogy most, mialatt a képviselőházban nincsenek ülések, a középiskolai tanulók seregétől látogatják a parlamentet tanáraik vezetésével, a kiknek bölcs elővigyázatát dicsérik, hogy a díszes épület megtekintését olyan időre halasztották, amikor semmiféle diszharmonia (értésd ülés) nem zavarja az áhitatosan szemlélő ifjúságot. Higgyék csak ők továbbra is, (hisz az ellenkezőjét elég hamar meg fogják tudni) hogy ez a hely, melynek fontosságát a történelem órái alatt oly lelkes hangon méltatja a história buzgó oktatója, hogy itt komoly, nagy feladatokat végező komoly nagy férfiak tanácskoznak. Ismételjük, hogy dicséretes elővigyázat most mutatni meg az ifjúságnak a rengeteg pénzaldozat árán emelt országházat és nem akkor, amikor *Makai* bácsi alussza benne az igazak álmát, vagy a mikor a miniszter beszéde alatt egyik-másik lelkes honatyá a körmeit szabályozva nagyokat ásit és végső *vagyul* olyankor, amikor a nép képviselői *sipolnak, dobognak, hanczuroznak*, mely épületes dolgok eszükbe juttatják a fiatalságnak az ovodában eltöltött szép időket, a mikor ők ugyanezt csinálták, igaz, nem az istenadta nép bizalmából, nem napdíjért és akkoriban nem is *obstrukció* volt ennek a mulatságnak a neve. Immáron harmadszor ismételjük tehát, hogy bölcs elővigyázat volt a tanárok részéről stb. stb.

--- **Sárkány József halála.** Az öngyilkossá lett *Sárkány* József törvényszéki elnök holtteste még a törvényszéki orvostani intézetben fekszik, s ma délután 5 órakor szállítják ki a kerepesi-uti temető halottasházába, ahol nyomban ravatalra helyezik, s a családtagok jelenlétében koporsóját lezárják.

Az elhunyt édes atyja még mindig ágyban fekvő beteg, s így nem fogadhatja személyesen a résztvevők sokaságát. A délelőtt folyamán *Plósz* Sándor igazságügyi miniszter táviratban, *Darányi* Ignác földmívelésügyi miniszter pedig megleghangos levélben fejezte ki részvételt.

Délelőtt érkeztek meg az elhunytak öccsei, *Béla* huszárszázados Sopronból, *Jenő* főhadnagy Kecskemétről. A gyászjelentést az özvegy, született *Hádder* Margit adta ki.

A temetés holnap, vasárnap délután fél 4 órakor megy végbe a halottasházból az evangélikus egyház szertartása szerint, amely alkalommal a buszszertartót *Horváth* Sándor lelkész tartja. A temetésen a szolnoki kir. törvényszék tagjai testületileg jelennek meg s díszes koszorút helyeznek a ravatalra.

--- **A tanítók statisztikája.** A miniszterelnöknek az ország közállapotáról szóló évi jelentése szerint a magyarországi népiskolákban 1901-ben 29.063 tanító működött, 434-gyel több, mint 1900-ban. E számból az elemi iskolákra 26.622, felső népiskolákra 116, polgári iskolákra 2325 esik. Az elemi iskolai tanítók száma 341-gyel, a polgári iskolaiaké 93-mal növekedett, a felső népiskolaiaké változatlanul maradt. A 29.063 tanító közül okleveles volt 26.794, nem okleveles 2269. Az utóbbiak között 199 volt 1868. előtt való időből alkalmazott tanító. Az okleveles és képesített tanítók száma 26.473-ról 26.993-ra, 520-szal emelkedett, a nem képesítetteké pedig 2153-ról 2070-re apadt. A népiszkolai tanítók közül magyarul tökéletesen tudott 27.488 (94-58 százalék), keveset tudott 1206 (4-15 százalék), semmit sem tudott 369 (1-27 százalék). A magyarul tökéletesen tudó tanítók száma az 1899-1900. tanévhez képest igen örvendetes emelkedést mutat, amennyiben 620-szal növekedett ezek száma; --- ennek megfelelően a magyarul keveset tudóké 112-vel, magyarul semmit sem tudóké pedig 74-gyel apadt. A tanítók közt volt 22.889 (78-76 százalék férfi), és 617- (21-24 százalék) nő.

--- **A gyermekek fosztogatója.** A rendőrség le tartóztatta *Vancsók* Ferenczné, született *Kecskeméty* Teréz 22 éves rovott multu asszonyt, aki a kis leánykát fosztja ki az utcán. A tolvaj asszonyt tettenérték, amikor *Horváth* Pálné, szül. *Abraham* Gizella 4 éves *Gizella* nevű leányának a felső ruháit le akarta lopni.

--- **Az egyetemi ifjúság tüntetése.** Tegnap este az egyetemi ifjúság ismét összegyűlt, hogy az új katonai javaslatok felett kifejezze tiltakozását. Az egyetem-téren összegyűlt ifjúságot báró *Splényi* rendőrtanácsos felhívta, hogy távozzanak a térről, mert a gyülekezésre engedélyt nem kértek. Az ifjúság a rendőrtanácsos felhívására azzal felelt, hogy elénekelve a *Kossuth nótát*, szépen rendbe sorakozva, bevonultak az egyetem helyiségeibe. Itt észrevette néhány ifju, hogy a rendőrség emberei körül fogták az épületet s mindig több és több rendőr sorakozik az épület elé. Az ifjúság egy része ennek láttára az udvaron heverő kődarabokból valóságos bombázóport zúdított a rendőrökre, kiknek segítségére *Splényi* báró a főkapitánysághozsegélyért telefonált, ahonnan csakhamar 10 lovas rendőr érkezett a tett színhelyére. Az ifjúságot ez ostromállapot mélyen elkésérette s már-már komoly összefütközésre került a sor, midőn *Hentaller* Lajos, *Bakonyi* Samu és *Pozsgay* Miklós képviselők többek felkérésére oda érkeztek s az ifjúságot megnyugtatták, hogy *Fejérváry* báró a katonai javaslatok tárgyalását egyelőre elhalasztotta. Az ifjúság e hirt megéljenve, ezután békésen széjjeloszlott.

A tegnap letartóztatott egyetemi ifjakat kihágásért ma a főkapitány elítélte és pedig *Erlich* Károlyt 20 korona és *Vajda* Ödönt 10 korona pénzbüntetésre, kik mindketten felebbezték a főkapitány ítélete ellen.

A rendőri sajtó iroda a tegnapi tüntetésekre vonatkozólag a következő felvilágosítást adja:

„Az e hó 24-én este a központi egyetemen és egyetem épülete előtt lefolyt tüntetés alkalmából egyes lapok kiszinezett tudósításokat közölnek, melyek alkalmasok arra, hogy a könnyen hevülőket felizgassák és így a helyzetet elmérgesítsék. Mindenekelőtt légből kapott valótlanosság az, hogy a rendőrség az egyetemre az ifjúság közé detektíveket küldött, nem volt ott egy detektív sem. Maga az utcai rendezés úgy folyt le, hogy fél 8 órakor az ifjúság hangos dalolással és kiabálással az épületből az egyetem-térré kitódult, az ott egyedül tartózkodó báró *Splényi* rendőrtanácsos ismételve felszólította a fiatalságot, hogy az utcán csendesen viselkedjék és az utcai rendet ne zavarja. A fiatalság azonban látván, hogy a tanácsos egyedül van, nemcsak hogy tovább zajongott, hanem sértegette is a tanácsost, akkor a tanácsos néhány gyalogrendőrt szólított elő, kiknek láttára az ifjúság visszahúzódott az épületbe és onnan széndarabokkal erősen megdobálta a rendőrséget, úgy, hogy a tanácsos kénytelen volt a főkapitányságtól *táviró* útján segítséget kérni, honnan 10 lovas rendőr lett a helyszínére kirendelve. Midőn az időközben helyszínére érkezett orsz. képviselők a tanácsosnak megígérték, hogy az ifjúság az utcai rendezés zavarása nélkül csendben fog elvonulni, a tanácsos a rendőrséget az Egyetem-térről elvonta és tényleg azután a fiatalság nagyobb rendezés nélkül távozott is.

--- **Marczinka tisztelendő rikkancsai.** *Marczinka* Imre ur, a néppárt aquisitőrje. Mellékfoglalkozása: róm. kath. pap, mellékebb foglalkozása: főgymnasiumi hitoktató. A két utóbbi minőségében kifejtett munkásságáról ugyan még nem szereztünk meggyőződést, az elsőnek említett foglalkozása közben azonban oly érdemeket szerz magának, hogy az ügynői kar teljes elismerése követendő nyomon. *Marczinka* tisztelendő ur a VIII. ker. *dílami főgymnasiumban* tanítaná a róm. kath. vallásu tanulókat a hittanra. Oktatván pediglen gyenge csemetéket, úgy óhajtja a szent férfiú, hogy a zsenge ifju az intézet falain kívül is terjesse a tisztelendő ur ígét, hangzik tanítása a következőképen: . . . „és ha majd eltávoztok, fiaim, ne feledjétek, hogy az igazat, a szépet és a jót csak --- az „Uj Lap“-ból tudhatjátok meg. Sajnos, nem minden rikkancsnál kapható. Segítetek rajtunk tehát ti fiaim. A szeretet vállalása úgy tanítja, hogy felebarátainkon segítenünk kell. Tartsunk össze tehát, ti pedig, ha újságos rikkancs kerül elibétek, szóljatok hozzá imigyen:

--- Van Uj Lap?

--- Nincs.

CSUNYA,

kellemetlen és kínos bántalom a sokféle viszketegségi bőrbaj, a nedves és száraz pikkelyes sümör, ótvárt, izzadt testrés, a gyógyíthatatlannak látszó fekélyek. AZ ERÉNY-FÉLE „ICHTIOL SALICYL“ orvosilag is ajánlatik a fentibajoknál, mert ártalmatlan, szagtalan kipróbált készítmény. A köszönő levelek ezrei igazolják, hogy hatása bámulatos. Ára 3 korona utasítással. --- Készítő;

DIANA-GYÓGYSZERTÁR

Budapest, Károly-körut 5. (Dob u. sarok.)

— Mást nem veszek.

És folytassátok ezt minden utcáson, minden rikkancon. Így kell, fiaim, hogy tegyetek, mert eszben hagytak rikkancaink, átpártoltak a zsidókhoz, és így kevesen vannak, akik terjesszék szent tanainkat.

Mintán a tisztelendő ur ezt a tanítását elmondotta, valószínűleg az őt utasító felettes hatóságára gondolván — dixi et salvavi animam meam — átment a másik osztályba.

Ehhez a hírhez nem igen volna szükséges kommentár. Ha látta volna a tisztelendő ur, hogy saját diákjai milyen figurát csinálnak belőle és utasításából, hogy mennyire érti és érzi már az a diák is a tisztelendő ur és pártja intenczióit, bizony nem követne el ily izléstelenégeket. Tudósítónk ott járván az intézetben, azt kérdezte a diákoktól, hogy vajjon úgy tesznek-e, amint a tisztelendő ur mondta. Egyik-másik azt mondotta, igen, volt azonban olyan, aki így felelt: én is megyek kérdezni. Ha azt mondják, van lap, azt mondom: tartsa meg magának.

Ennyire volnánk már? A vallás szentségét tüzetli célokra használja fel Isten szolgálója. Ahelyett, hogy a fejlődő gyermeket becsületes, vallásos keresztény katholicussá nevelné, a néppárt szolgálatába viszi, hogy ártatlanságában terjessze a rejtegette célok? Hol van az állam? Miért nem intézkedik az igazgató, hogy a vallás szent köpönyege alatt ne vigyék be a mételeyhintők visszavonást szító agitációjukat az iskolába.

— **Munkahiány Ugocsa vármegyében.** Ugocsa vármegyében 4000 ember van munka nélkül. Az ideoi termés ugyanis Ugocsa vármegyében rendkívül rossz volt, mert a fagy, s többszöri jégverés tönkre tette a mező és szőlőhegyek termését. A lakosság valóságos inségnek néz elé s Csáky László főispán vezetése alatt a múlt héten küldöttség járt a miniszterelnöknél s a földmívelési és kereskedelmi minisztereknél, kérve a minisztereket, hogy sürgős munkát adjanak az inségbe jutott népnek az által, hogy rendeljék el a folyók szabályozását s az utak megcsinálását. A küldöttséget azon ígérettel eresztették el a miniszterek, hogy a munkások érdekében minden lehetőt megtesznek.

— **Darányi miniszter a székelyföldön.** Darányi Ignác földmívelésügyi miniszter, a székelység érdekeinek híj istápolója e hó 27-én hétfőn, a székelyföldre utazik. Utazásának célja, hogy alaposan és közvetlenül szerezzen tudomást a székely állapotokról. Ezelőből nem ideig-óráig tartó ugynevezett miniszteri látogatást tervez, hanem hat napig a székelyföldön fog tartózkodni. Udvozöljük a minisztert ez elhatározásáért, alkalma nyílik megismerni a nagy fontosságú székely dolgok minden fázisát és alapos tanulmányának a székelyek érzeni fogják eredményét. A székelyföldi látogatás programja ez:

Első nap, október 27. hétfő. Indulás Budapest k. p. u. 2 óra 00 gyorsvonattal. Érkezés Kolozsvárra este 10 ó. 08. **Meghálás** a pályaudvaron a természetben. **Második nap,** október 28. kedd. Indulás Kolozsvárról reggel Székely-Kocsárdra, Székely-Kocsárdról Radnótra, Radnótról kocsin Mező-Kapusra, ahonnan szintén kocsin d. u. 3 órakor Marosvásárhelyre érkeznek. **Harmadik nap,** október 29. szerda. Indulás Marosvásárhelyről kocsin, Nyárad-Szeredára. Nyárad-Szeredáról kocsin Szovátán át Parajdra, Parajdról d. u. fél 3 órakor kocsin Korondon át Székely-Udvarhelyre érkeznek d. u. fél 6 órakor. **Negyedik nap,** október 30. csütörtök. Indulás Székely-Udvarhelyről délelőtt fél 12 órakor kocsin Oláhfaluba. Indulás Oláhfaluból. Érkezés Csíkszeredára d. u. 6 órakor. **Ötödik nap,** október 31. péntek. Indulás Csíkszeredáról. Érkezés Sepsi-Szent-Györgyre d. u. 1--2 óra között. **Hatodik nap,** november 1. szombat. Indulás Sepsi-Szent-Györgyről d. e. fél 11 ó. tájban. Brassóba d. e. fél 12 ó. tájba. Indulás Brassóból d. u. 2 ó. 45' gyorsvonattal Budapestre.

— **A mulatók egyesület.** Idestova öt esztendeje, hogy néhány unatkozó polgár jogcizmet keresett arra, hogy a hónap néhány estéjét vig cimborák kíséretében a házon kívül tölthesse, anélkül, hogy ezért a lumpolásért hallgatnia kellene a feleség zsémbelődését sőt mi több, azaka engedélyével kerülhessenek egy hajnal felé haza. Hosszas tanakodás után *Országos Nemzeti Szécsény* címen egyesületet alakítottak, nagyhangon hirdelve mindeneknek, hogy ennek az új egyesületnek is lézen szent

hivatása, hogy a magyarság ügyét minden ponton diadalra juttassa. A hangzatos című egyesület meg is kezdte működését és fennállása óta isten tudja hány bankettet rendezett. Működésüknek eddigelő kizárólag az a vendéglős látta hasznát, a kint gyakori társasvacsorákat rendezték; okot találván erre mindenkor és mindenben. Tavasz felé az elnökség érezte, hogy jó volna már valami nagyot is cselekedni, neki durálták hát magukat és elhatározták, hogy a haza fennállásának érdekében zászlót küldenek az amerikai magyaroknak. E pompás ötletet azután hónapokig kürtölték a sajtóban, gyűjtést rendeztek, sőt még a kormányt is sikerült megpumpolniok és a gondolat megfogalmazásától alig néhány hónapra Zseni József igazgatósági társelnök az egyesületi tagok lelkes, de rekedt ordításai között felült egy számozatlan bérkocsira, kihajtatott a keleti pályaudvarra és a nagy ünnepek és társas-vacsorák közt felszentelt zászlóval kéjutazást tett Amerikába.

Amerikába kivándorolt honfitársaink mit tehettek egyebet, nagyon örültek a zászlónak és nagy dárudót rendeztek Zseni ur és a küldöttség tiszteletére.

Most azután nyomtatott kártyán tisztelettel arról értesít bennünket az *Országos Nemzeti Szécsény* elnöksége, hogy Zseni ur eleget téve hazafias missziójának, a f. hó 26-án, vasárnap d. u. 1 óra 50 perczkor érkező vonattal jön Budapestre, ezt becses tudomásunkra adva van szerencsénk minket meghívni, hogy a fogadtatásban résztvenni sziveskedjünk.

Tisztelettel értesítjük a t. elnökséget, hogy nem fogunk részt venni, de ezen ne busuljanak, lesz ott tag elég, már csak azért is, mert az egyesület intencziójának megfelelőleg bizonyára hatalmas muri lesz a fogadtatás vége. Ezt nevezik nálunk nemzeti munkának, mindig ünnepe, mindig diszszónoklat.

— **Földrengés Zágrábban.** A zágrábi meteorológiai intézettel táviratozzák: Tegnap este 6 óra 52 perczkor Zágrábban körülbelül négy másodperczig tartó függőleges földrengés volt. A földrengés gyöngye volt és a városban egyáltalán nem okozott kárt. Zágrábon kívül még *Samorban, Zabokban, Stubicában* és *Szeszvetében* érezték a földrengést. A földrengés helyi természetű volt.

— **Vérenség egy üzletben.** *Tahi* Mátyás kőses üzletében Gyár-utca 39. sz. alatt van alkalmazásban *Tilbauer* Lajos üzletvezető. *Tilbauer*-nek régi haragosa *Kock* Miksa napszámos ma délben berontott *Tahi* üzletébe, revolvert rántott elő és rástűtte *Tilbauer*-re. A lövés *Tilbauer* feje fölött a falba furdott. A megdühösödött ember akkor eldobta a revolvert, felkapott egy ott heverő bárdot és nekiment *Tilbauer*-nek és össze-vissza vágta. A szerencsétlen ember segélykiáltásaira az utczán járókélők az üzletbe rohantak és *Kockot* leteperték. *Tilbauer* eszméletlenül esett össze, a mérnyőt átadták egy rendőrnek, aki megkötözte és a VI. ker. kapitányságra vitte.

— **Esküvő.** *Szente* Imre magántisztviselő ma délelőtt vezette oltárhoz a Deák-téri ág. ev. templomban *Sturm* Flóra, kisasszonyt. Násznapok voltak *Nagy* Jenő királyi táblaíró és *Törley* József gyáros.

x **Próbáljon egyszer szerencsét Lukács Vilmos bankházában.** Budapest, V. fürdő-utca 10.!!! Egy egész osztályosjeggy 12 korona, egy fél 6 korona; egy-negyed 3 korona, egy nyolczad 1.50 korona.

x **Csuz és közsény ellen elismert legkitünőbb szer** a Zoltán-féle kenőcs. Ara 2 korona. Zoltán Béla gyógyszerárban Budapest, V., Sétátér-utca és Szabadság-tér.

x **Felhívjuk olvasóink figyelmét** Herczeg és Horvát Budapest, Kerepesi-ut 52. szám alatt, az „Adria”-szállóval szemben létező nőidivat-áruházára.

x **Megtérés az orvosi tudományban.** Igen érdekes megtérést észlelünk egy régi orvosi elméletéhez egy fővárosi orvos gyógymódjában, amely feltűnően kedvező sikerei révén a társadalom legjobb és legműveltebb köreiben gyorsan polgárjogot nyert és rohamosan terjed. Ezen gyógymód a vérgyógyítás (Hemopatia), amely kizárólagosan a vér gyógykezelésével gyógyítja a neurasthénia és egyéb idegbajokat, az astmát, gyomor, szív és vese betegségeit, a közsényt, még pedig sokkal tartósabban és biztosabban, mint bármily más újabb gyógymód vagy gyógyfürdő. E gyógymód megalapítója dr. Kovács J. fővárosi orvos, aki az évezredek át uralkodó humoralpathologia elveit visszavetve, csakis a test nedveinek körös elváltozásában keresi a betegségek keletkezését és ezeknek gyógykezelésében a beteg szervek gyógyulását. Elért bámulatos eredményei tudományos hiteltől legfényesebben igazolják, mert néha a legválságosabb betegeket hozott rövid idő alatt tartósan rendbe. Dr. Kovácsnak Budapesten, V. váci-körút 18. sz. I. em., egy e célnak szolgáló rendelőintézete van, ahol naponta fogad betegeket.

IRODALOM ÉS MŰVÉSZET.

A lengyel zsidó.

(Népies dalmű 2 felvonásban. Zenéjét szerette: Weis Károly, szövegét Erckmann-Chatrian után írták: Leon Viktor és Batka Richard. Az Operaház mai bemutatója.)

Nagyon szeretném tudni, miért kellett a lengyel zsidó rémes történetéből operát írni? Aki már annyira intelligens zeneszerző, mint *Weis* Károly, — aminthogy ebből az egyetlen ismert művéből látszik — az tudhatná, vagyis inkább érezhetné, hogy a lélek gyöngeségének, az elfojtott, homályos gondolkodásnak nincs zenéje. Az emberi szervezet titokzatos állapotait nem lehet zeneileg stilizálni. A hajszálfinom érzéseket ismeri a zene, de azoknak harczát, okait, fejlődését nem tudja visszaadni sem, annál kevésbbé megvilágítani. Megpróbálták már *Giordano*, *Puccini*, *Tschaikovszki* s a kitünő stiliztáknál többen, hogy az olyan embereket, akiknek belseje csupa forrongás, zavargás, kifelé azonban nyugodtak és logikusak, zeneileg ábrázolják, de lehetetlenre vállalkoztak. Bonezolókéssel nem lehet hegedülni, pussonnal szobrot faragni. *A lengyel zsidó* nem lehet értékes operát alkotni. *Zeneileg* hasznavehetetlen tárgy. Ezt tudhatta volna *A lengyel zsidó* szerzője.

Lehet, hogy tudta, de ő is azok közé a zeneiveristák közé tartozik, akik a társadalmi drámát mindenképen fel akarják venni az operai stílus keretébe. Megzenésítik a detektivek keresztkérdéseit s énekelteik *Francillont*. Közéleső társadalmi problémákat feszegetnek a hangszerek nyelvén, antimuzsikális elemet visznek az operába. Hova lesz így a mítosz és romantika nagyszerű műfaja? A prózai díkeziót csak színezett recitációval lehet visszaadni, amely a zenekart megbénítja. *Dallam* helyett a hangszerek értelmetlen marakodását halljuk. Így nem csak hogy többet nem mond a zene az élő szónál, hanem épen többet zavar, mint illusztrál. Lényegéből akarják kivetkőztetni a veristák a zenét. Akik ilyen nagyot tévednek, azok lehetnek intelligens muzsikusok, de nem zene-poeták. *Erdekes* lenne, ha a *Lengyel zsidó*-t a *Babatünder* helyett, a *Bajazzok*-kal, vagy a *Parasztbecsület*-tel hoznák színre egy este. Sokat tanulhatna a külfölségből a közönség. Holott *Mascagni* és *Leoncavallo* a veristikus irány megteremtői, de kifejezésük módjában a poezist nem helyettesítik vele.

A szövegeknyvről nem érdemes sokat beszélni. Nem volt nagy mesterség versbe önteni az *Erckmann-Chatrian* művét, amelyből még a felvonások s jelenetek szerinti beosztást is átvették a librettó írók.

Egy elszázi faluban az 1833-ik év kemény télén, Gyertyaszentelő-Boldogasszony napjának délutánján s a másnapra virradó éjjel át történik a cselekmény. A falu kocsmárosa, aki most polgármester is, tizenöt évvel ezelőtt kirabolt, pénzéért meggyilkolt egy lengyel zsidót. Hideg, hófúvásos, zivataros éjszaka volt, az ivóban már senkisémm tilt, a háznép pihent. A kocsmáros a gondoktól nem tud nyugodni. Holnap elárverezik a házat, elveszik mindenét. Hirtelen az egyik szobában alvó lengyel zsidó kereskedőre gondol. Hah! ha a lengyel pénze az enyém lehetne!... Az örült szellem folyton suttozza: ... gyilkold meg a zsidót!

A hajnal olyan sűrű, sötét. A lengyel utra kél. A kocsmáros utána oson, eléje siet. A vasháma tüze időnként véresre festi a havat... A kutyák vonitanak rémesen, tompán. Reptül a szán, prüsszögnek a lovak, mind közelebb hallszik a csengő... az ördögök tuszkolják a gyilkost. „Rajta! Gazdag leszel! Öld meg!” Megölte. A szán türesen fut tovább, a lengyelt pedig porrá égeti a mérségető tüze. Így nem tudhat meg senki semmit.

Az emberek nem is tudták meg, de számon tartotta borzalmas tettét a saját lelkiismerete. Örökösen hallja a szán rémes csengőit. Látja a vashámozó tűzét s a lengyel hideg szemét, eltorzult arcát. De titkolja még maga előtt is rémképeit. Másoknak fülzúgásról panaszkodik.

Hogy nagyobb biztonságban érezze magát, leányát a vidék csendőrpáncsnokához akarja adni minden áron. Ad neki sok pénzt is, csak azt köti le, hogy a fiatalok az ő oldalán lakjanak, így a csendő oldalán nem érheti utól őt a földi igazságszolgáltatás keze. Vágya csaknem teljesül is. A fiata-

lok nagyon szeretik egymást, már éppen a lakodalmat ülik. Javában folyik a tánc, a legények ujjonganak, kurjantanak. Hordják a cselédek a boros és theás kannákat, nagy a vigadozás, mikor belép egy lengyel zsidó havas kaffában, prímcs sapkában. Eppen úgy, mint akkor régen az a másik. Véletlenül még hasonlít is hozzá s köszönti az öt csodálkozva bámuló lakodalmas népet:

„Az Ur békéje véletek...“ szól s szállást kér a korcsmában, lekapcsolja pénzes övét. A korcsmáros nyanebben a pillanatban összerokad. A zsidó csodálkozva szobájába megy, a násznép elszéled s a beteget lefektetik. De nem tud megnyugodni, iszonyukat álmodik. Álmodja, hogy bírái előtt áll (az álmot is látjuk a színpadon) egy góthikus sötét, kísérteties templom-hajóban. A hosszuszakálu bírák előtt a törvényszíntelen prémcs bunda, sapka, fészület és gyertyák vannak. A korlát mögött a hallgatóság. A rab kezeit bilincs szorítja, mellette csendőrök. A hideg lilaszínes fénytől olyan borzalmas, olyan iszonyu minden tárgy, minden arc. Vallatják. Jönnek a tanúk: felesége, leánya s leendő veje, a csendőr. Menteni akarják. Leánya szent meggyőződéssel mondja:

„Azt nem tehetted ő!
 Hogy is lehetne?
 Nincs szív olyan, mint jó atyám szive,
 Mert oly nagyon,
 Oly hön szeretne.
 A szörnyű tette hát az én atyám
 Hogy volna képes!
 Én szegény leány,
 Ki őt oly ártatlannak látom,
 Zokogva, sirva azt kiáltom:
 Azt nem tette ő!
 S ha mind el is hinnétek,
 És hogyha százezer írásba írják,
 És volna rá tanu millió
 S állítanak ti bár, bölcs bírák,
 Nem tudnám akkor sem elhinni néktek!
 Sohsem!“ . . . .

De mikor kéri atyját, ha nem a sajátmaga, hát az ő üdvére esküdjék meg, hogy nem igaz a vád, a megtört ember összerokad, s hogy gyermeke megtérni lássa őt, bevallja tettét. A hóhér megjelenik, mire a rab felordít s lerokad a földre. Eddig az álom.

Reggelre ágyában halva találják a korcsmárost. A siránkozásra a lengyel zsidó is előjön, látja a halottat s távozva megindultan köszön:

„Az Ur békéje véletek s --- vele!“

Sokszor egy sikertült jelenetért megbocsátunk sok rossznak, sokszor egy jó mondat száz rosszat elfeledtet. Ez az enyhítő körülmény a *Lengyel zsidó*-nál is. A korcsmáros álomképe hatásos, közvetlen, borzongató. Misztikus érzések, beszédek, tettek töltik ki e jelenetet. Tömjénzagot érzünk, ködöt látunk. Azért a legközvetlenebb és legértékesebb az egész operában. Itt a zene is felemelkedhetik hivatásának magasiatára, nem marad minden érzés, minden szín a zenekarban. Kigyulnak a hangszerek s szépen szitják a tüzet. Ha egy kissé engedékenyek akarunk lenni, el kell ismernünk, hogy ezért a jelenetért érdemes volt megírni ezt az operát.

A zeneszerző általános jellemét láttuk, az egyes zenei részek kimerítő felsorolása pedig szinte lehetetlen. Az egész alapjában véve csupa elenyésző részlet, mozaikszertű. Egyik kergeti a másikat. Egységet a zenébe a sikertült vezető-motivumok visznek. Legpregnansabb a gyilkosság motívuma. Merész és érdekes harmónikus tekintetben is. Fuvolák, oboa, kürt és csörgő együttese képezi e pár taktust. Vagy nyolczszor-tízszor előfordul ez a motívum moduláltan is és soha sem téveszti el a hatást. A második felvonás második jelenete érdekes taktusváltoztatással (2/4) e motívumból épül fel. Egyik legszébb része az operának. A karnak kevés szerepe van. Az esküvői kórusnál sokkal sikerültebb az éneklés ez, amelynek az orgona félelmetes, sötét szint ad. Érdekesen finom itt a zeneszerző felfogása. A vádoló tömeg titokzatos zugással beszél s mikor a tanúk vallomásukkal csaknem kimentik a gyilkost, a kórus fennhangon kiáltja:

„Tisztul a homály
 Az ég alján“ stb. . . . .

Nagyon szépen bánik az egész jelenetben a zeneszerző a dinamikus hatásokkal. Az opera legtöbbször felépített elbeszélése, a gyilkos önvalománya is ebben a részben van.

Itt a zenekar szímfónikus magaslaton áll. Emeltesremélően sikerült intermezószerű tétel az álom jelenet utáni rész. Athidalása az álomnak és valósnak.

Mind ezek azonban csak elnagyolt rajzok, kidolgozni nem lehetett őket, nem bírta volna meg az anyag a festéket. Csak azt mondhatjuk róla, hogy láttuk, de nem igen emlékezünk reá. Minden festés, minden melódia, minden érzés visszaesik a zenekarba, nem tudjuk onnan magunkkal vinni.

Sokkal jobb lett volna, ha régi adósságait törlesztette volna az Operaház, a helyett, hogy ezzel a darabbal új érdemeket akart szerezni.

Papp Viktor.

A kuruczok Párisban.

— A Nemzeti Színház tegnapi premierje. —

A si duo faciunt elve változtatva is áll. Ugyanazt csinálhatja valaki önmaga kétszer egymásután, s nem ugyanaz lesz. Amint ezt a tegnapi est bizonyította.

Ha csak a külső körülményeket nézem, azt látom: publikum van a színházban, a színpadon színészek s a publikum nevet. En is nevettem. Hanem, ha ez a nevetés az az idegállapot, amely Hecher szerint az agyvelő bizonyos részén levő idegek végére átszármazott akarat nélküli inger, reflex mozgás következménye s ha ez az az állapot, amely magára vállalja, hogy elfeledtettem velem az élet keserűségeit, akkor én köszönöm, nem kérek a derült állapotból. Elmegyek a temetőbe és a tücskök csiripelését hallgatom végig, talán ez lesz a derült állapot annak tudatában, hogy a derék, jó emberek becsületes szándékkal megirt s irodalmi és színházi klikkek által előretolt darabjait nem kell többé hallgatnom. Nevettem, nevetünk sokan a darabon, igaz, de a nevetésünket az a gondolat idézte elő: édes Istenem, ezen kell nekünk három óra hosszú mulatni . . .

Az alapgondolata oly jó ennek a darabnak, a kuruczvilágnak a XIV-ik Lajos korabeli Párisba való állítása annyi sok kedves, derült kalandnak lehetne alapja és a művészi távlat levegője, mit ez uton kaphatnánk, oly vonzó és kellemes lehetne, mint Berczik másik darabja, „Himfy dalai.“ Hanem ez a darab — én nem kerülgetem, mint sokan tették — magyarul mondva: igen rossz darab.

Vigjátéknál nem kell logikát keresni, de a darab maga ne kényszerítsen észrevenni a logikai abszurdumokat. Ugy kell körülszancolni őket, hogy a lóláb ha ki is lóg, de legalább ne rugjon meg minduntalan. Már pedig Torcy marquis és Rátky alakjai nem vigjátéki alakok, holott főszereplők van s mégis meg rugdossák az ember logikáját. Csak egy naivitást hozok fel. Torcy magyarul beszél ugyan, de természetesen francia nyelvnek kell azt venni. Ez színpadi törvény. Már most, hogy van az, hogy Torcy minden második szava igazi francia szó s a kiejtése is francia? Összerótt az egész darab, összefüggés nélkül, éppen olyan erőszakolt jelenetkezéssel, mint mikor az angol operettekben halljuk, hogy menjünk az esküvőre, de előbb Trips-Trips kisasszony lejtessen nekünk egy táncot.

És a magyar alakok? Sirni lehetne. Hát csak ugyan tökfilkók vagyunk mi magyarok mindig és mindenütt; ha diplomáciai küldetésben megyünk, akkor is mindig borókat iszogatunk, tökrészegecskék vagyunk és káromkodunk? Ez a magyarság, ez a kuruczság? Ugyan, ugyan méltóságos uram, nem vagyunk mi olyan nagyok, hogy ilyen kicsinyeknek mutathassuk magunkat.

A közönség rendes színházlátogató része hűvös maradt az előadás alatt, amelyen az előadók minden művészi igyekezete sem sokat tudott enyhíteni. *Alszei Irmát* kell először említeni, aki az intrikáló Pomponne szerepét igazán finoman, graciózsusan alakította s a kinek minden mozdulata plasztikusan szép, minden szava nobilis volt. *Ujházy Ede* az ő nagy művészetével egyéni szeretetreméltóságot öntött a szerelmi kalandok után futkozó franciába. *Náday* a marquist az ő rutinjával adta, *Ligeti Juliska*, *Zsófi* szerepében ma jobb volt, mint a legutóbbi premieren, mert nem nyajiváskodott annyira. Kiténő ötleteket vitt a habakukozó Dorka-néni szerepébe *Rákosi Szidi*, *Császár*, különben is lehetetlen szerepében — ő volt Rátky — nem tudott mit csinálni. Végül még

csak azt akarom felemlíteni, hogy azt a verset, amely kin-rimekkel akarja megnevetetni a hallgatóságot, jó lesz törölni a darabból, mert ilyenért nem egy Nemzeti színházat, hanem a három dob-utezai kávéházak törzsasztalát is ott szokás hagyni. Az egyes sorok úgy végződnek: kell-e, velle, melle, belle . . . (V. L.)

* **Magyarország és a külföld** címen a m. kir. államvasutak központi menetjegy irodája érdekes kis könyvet adott ki, melynek célja megkedveltetni az utazást. A könyvet szép illusztrációk díszítik, Budapest nevezetes épületei és műremekei, Magyarország földi, népviseleti szokásai s a külföld nevezetesebb látivalói vannak szép tipografiai metszetekben szemléltetve. A könyv több érdekes fejezetre oszlik s a társas-utazásokról praktikus tájékozást nyújt.

* **Kamarazene.** Hubay—Propper—Kemény—Szerémi vonósnégyes társulat első kamarazeneje hét-főn, november 10-én lesz a Royal-szálló hangversenytermében. Az est műsora a következő: *Tschakowszky* vonósnégyes F-dúr, *Brahms* zongoranégyes A-dúr, *Haydn* vonósnégyes G-dúr. Az estélyen *Fahlen* Richard zongoraművész is közreműködik.

* **Színházak műsora szombaton, október 26-én:** Nemzeti színház: „Kuruczok Párisban.“ Operaház: „A lengyel zsidó“ (először). Népszínház: „Casanova.“ Vigszínház: „Csókon szerzett vőlegény.“ Magyar színház: „Második házasság.“ Uránia: „Angol élet.“

Vasárnap, október 26-án: Nemzeti színház: délután „A vasgyáros“, este „Kuruczok Párisban.“ Operaház: „Hunyadi László.“ Népszínház: délután: „A falu rossza“, este: „Casanova.“ Vigszínház: délután: „Az őrnagy ur“, este: „Csókon szerzett vőlegény.“ Magyar színház: délután: „Lotti ezredesei“, este: „Második házasság.“ Uránia: „Angol élet.“

NYILT-TÉR.

VERGYÓGYÍTÁS HEMOPATIA

Ezen új, eredeti gyógy mód rendkívüli sikereit nemcsak a kúszó, sztrá, sziv-, vesé-, gyomor-, bel- és hólyagbántalmaknál súlyos ideg-, vér-, és hóbajoknál, Biztos védelem szélhűtés és elvezetés után is év óta ki lett próbálva és most évenként száz meg száz teljes gyógyulással számol be.

Egyesület megalapítójának és egyedüli képviselőjének egyetemi orvos tudomán (Homöpatia) rendelésintélete van.

Dr. Kovacs J.
 Budapest, V., Váci körút 18. szám alatt.
 Rendelés naponta 9—12-ig és 8—6-ig. Díjazott leveleire választot betegket, intézetben kívüli is kezel. sz. Nehéz betegeknek legbiztosabb gyógy módja.

Beifeld Bankház Budapest
 Károly-körút 1. szám.

Vesz és elad sorsjegyeket, értékpapírokat és állampapírokat a napi áron, *resztletfizetésre*; beváltja a *kisorsolt sorsjegyeket*. — *Pénzkölcsönt* nyújt mindennemű sorsjegyekre.

TÖRVÉNYSZÉKI CSARNOK.

§ **Ügyvéd és százados.** *Zemplényi István* tartalékos honvédszázados hosszabb idő támadja dr. *Apáthy Gyula* fővárosi ügyvédet, aki ellen a bünyenyítő pöröknek egész seregét tette folyamatba, sőt rőpiratokban is súlyos vádakkal illette. Ezekben kívül azonban *Zemplényi* még külön levelekben is támadta dr. *Apáthyt* s ezen leveleket ennek ismerőseihez intézte. Ezen levelekben a támadásokból kijutott *Endrénfi Jenő* ügyvédjelöltnek is, aki dr. *Apáthy* nagybátyja. Erről azt írta *Zemplényi*, hogy megfosztotta a katonai hatóság rangjától. A sértő levelekért úgy dr. *Apáthy*, mint *Endrénfi* a büntetőjársbírótság előtt tetek panaszt rágalmazás és becsületsértés vétségéért *Zemplényi* ellen. A járásbírótság bűnösnek találta *Zemplényit*, úgy a rágalmazás, mint a becsületsértés vétségében s elítélte *240 korona pénzbüntetésre* s kötelezte az ítéletnek lapban leendő közzétételére, *Zemplényi* ez ellen az ítélet ellen felebbezett, de a törvényszék felebbeviteli tanácsa *Soós Kálmán* bíró elnöke és dr. *Fekete Gyula* bíró előadása alapján *helybenhagyta* a járásbírótság marasztaló ítéletét indokálva fogva.

§ **Póruhárt betörők.** Kellemetlen meglepetés érte ez év október 8-án dr. *Lónyay Ferencz* földmívelésügyi osztálytanácsost, aki családjával együtt kinn lakott Budán a fehérvári-uton egy villában. A Csengery-utca 68. sz. ház házmestere azzal a hírről rontott be hozzá, hogy a nevezett házban levő lakását betörő tolvajok kifosztották. A házbelieknek azonban sikerült a tolvajokat kézrekeríteni három foglalkozás nélküli rovtott multu csavargó személyében. A kézrekerült betörők fölött ma ítékezett a

büntető törvényszék Cseke bíró elnöklése alatt s Reinár Sándort 3 évi, Szladek Rezső és Lenárd Károlyt pedig 2—2 évi fegyházra ítélte betöréses lopás bűntetteért. Az elítéltek felebbezték.

SPORT.

(?) **Postagalamb verseny.** Vasárnap e hó 26-án tartja idei fiatal galambjaival Budapest és Hatvan között a „Colombia” első versenyét. A kör felkeri a vadászokat, hogy ezen a napon galambokra ne ne lőjjenek, miután könnyen megtörténhetik, hogy a megsebzett madár postagalamb lehet.

(?) **Az angol football-csapatoknak,** ha kontinentális turára indultak, mindenkor Prágában volt a leghevesebb küzdelmük. S kivált a „Slavia” volt az, melyről krónikásai, mint a kontinensen talált legveszedelmesebb ellenfelekről emlékeztek meg. Régi kedvence a budapesti közönségnek ez az egyesület s így csak örülhetünk annak, hogy még ez év folyamán újra felkeresi a fővárost, ahol a margitszigeti sporttelepen november hó 1-én és 2-án mérkőzik csapatainkkal. A Slavia teljes erejét veti latba, hogy az angolokkal szemben elért fényes sikereinek jogosultságát Budapesten is bemutassa.

(?) **Labdarugás.** A másodosztályú bajnokság két jeles csapata a „Budapesti Athletikai Klub” és a „Törökvas sportegylet” vasárnap délután 3 órakor mérí össze erejét az Erzsébet királyné-úton levő versenypályán. A két csapat a következő összeállítással átszik:

B. A. K. (színe: világoskék-fekete.)

	Kormos		Auerbach	
Görlick				
Ohgyi	Virágh		Ligeti	
Heves	Késmárky	Pártos	Binczi	Lukács
	T. Sp. E. (színe: kék.)			
Kirstein	Zberowjan	Mörfi	Kodad	Gállfalvi
	Muei	Mike	Molnár	
	Tolog		Kalam	
		Gidró		

Megelőzőleg a két egyet II-ik csapatai mérkőznek, mely d. u. kedd délután veszi kezdetét. A mérkőzés training-jegygyel megtekinthető (40 fillér). Villamos közlekedés (Állatkerti kocsis).

KÖZGAZDASÁG.

Hetijelentés a gabonaüzletről.

Az időjárás a lefolyt hét folyamán nagyjából derült volt, mi mellett a hőmérséklet azonban jelentékenyen esökkent. Csapadék csak szóróványosan fordult elő és rövid ideig tartott. A tengeri terméseredmény gyenge közepes és csak egyes vidéken közepes. A mezőgazdasági munkálatok, tekintettel a talaj túlmedvességére, sok helyütt megkéstek. A Duna vízállása emelkedő. A külföldön ugyancsak hűvös, esős idő van.

A külföldi piacok üzletmenete továbbra is az eddigi szűk keretben mozog. A hangulat e mellett azonban barátságosabb és az irányzat is mérsékelt emelkedő. Amerikában az árjegyzések kezdetben gyenge hozatalok és jobb keresletre javultak, később a látható buzakészletek gyarapodására (a Bradstreets becslése szerint 6.667.000 bush. a múlt héthez viszonyítva) némileg gyengültek, a hét vége felé azonban ismét szilárdabbak lettek és különösen a későbbi határidők részestültek jobb figyelemben. Angliában készáru iránt jobb érdeklődés nyilvánult, a fogalom azonban mérsékelt maradt és a határidőpiacok inkább esendesek voltak. A francia piacok is úgy buza, mint liszt iránt emelkedő árakat jelentettek. A német piacokon csak jelentéktelen árhullámzások voltak; a fogyasztás mérsékelt vásárol, azonban a kínálat sem bő és így az irányzat inkább állandó volt. Egyébként a hét vége felé Berlin is javult árakat jelent. A többi kontinentális piacokon a forgalom az eddigi keretben maradt; nincsenek nagyobb készletek, de nem mutatkozik különösebb keresletsem.

Nálunk a hangulat az összes cikkekben kellemes, a forgalom aránylag csak mérsékelt, a kínálat azonban szintén gyenge.

Az üzleti hét részleteiről a következőket jelenthetjük:

Buza a hét első felében élénk kereslettel találkozott és az irányzat emelkedő volt. A kínálat mérsékelt maradt, waggónára csak korlátozott mennyiségben érkezett és a malmok az első két napon 12¹/₂

fillérrel magasabb árakat engedélyeztek. Az ellanyhult határidőpiac azonban a készáru piacra is hatást keltett; a malmok tartózkodóbbak lettek, a forgalom is mérsékelt volt és a tulajdonosok ismét engedelményekre voltak kényszerülve, melyek az eddigi árólány egy részét felemésztették. A hét vége felé átmenetileg élénkebb kereslet nyilvánult szállításra szóló ajánlatok épügy mint prompt áru gyors elhelyezést talált, a hét zárulását azonban a hangulat ismét csendesebb és ca. 180.000 mm. forgalom mellett az árak a múlt héthez viszonyítva 5 fillérrel magasabbak. A hetihozatal összesen 243.000 mm.-t tesz ki, melyből 20.000 mm. ment tovább.

Rozs továbbra is csak korlátozottan van kintálva. A kereslet a hét első felében úgy a helyi fogyasztás mint elszállítási célokra élénk maradt s az árak szilárd irányzatban emelkedőek voltak. A lanyhább buzaüzlettel azonban a kereslet rozst iránt is gyengült, az árak néhány fillért vesztek, míg a hét végével azonban ismét barátságos hangulatban teljes árakat fizetnek. Budapest paritásában minőség szerint 6.45—6.50 k. Cassa és 6.65 k.-ig 3 óra helyben jegyzünk, Nyíri állomásokról szóló ajánlatok hiányzanak. Lukács névleg jegyzünk 6.10—6.15 k. Debreczen paritásában és 6.10 k.-ig Nyiregyháza, Kisvárdán.

Árpa (takarmány és hántolási célokra) ugyan csak szilárd irányzatnak. Hízalók épügy mint gyárosok jó érdeklődést tanúsítottak és 5—10 fillérrel magasabb árakat fizettek. Minőség szerint 5.35—5.65, k.-ig jegyzünk helyben, illetve Kőbányán. Erőteljes szemű árúért néhány fillérrel ezen felül is fizettek. Maláta- és sörárpaiban az üzlet továbbra is csak jó minőségű erőteljes, de azért enyhe minőségű árura szorítkozik, melyekből úgy tiszavidéki, mint felvidéki árti teljes multheti árakon talált elhelyezést. Közép- és alárendelt minőségű áru el volt hanyagolva. Jobb tiszavidéki árpaért 6.-----6.75 koronát, felvidéki mercantil árúért 6.20--6.50 koronát, jobb és finom árúért 7.50 koronáig, fizettek állomásokon átvéve.

Zab állandóan csak gyengén van kintálva és habár a vételkedv nem nevezhető élénknek, a hangulat mégis szilárd. Az árak ca. 10 fillérrel magasabbak és a forgalomban volt ca. 2500 mm.-ért szín és tisztaság szerint 6.10—6.35 k.-ig fizettek helyben.

Tengeri (ó) gyengébben van forgalomban: a készletek különben is erősen megcsappantak. Az irányzat szilárd és helyben kocsiba téve 15 fillérrel magasabb árakat 6.65 k.-ig fizettek. A hét végével 6.50—6.60 k.-nál több el nem érhető. Új tengeriben az üzlet csak nehezen indul. Külföldi kereslet teljesen hiányzik és csak a belföldi fogyasztás részére volt mérsékelt forgalom. Budapesti paritásra decemberre 6.37 és fél 5.35 k.-t fizettek, míg november-februári szállításra Temesvár paritásában 4.90 k.-ig kötötték.

Olajmagvak: Káposztarepcze (készáru) csak csekély mennyiségekben van kintálva és 10—10.30 k. között jegyez helybeli paritásra. Határidő káposztarepcze 1903. augusztusra üzletelen csendes és inkább névleg 11.65—70 k. jegyzett. Lenmag esendes 12.50—13.50 k., vadrepcze-ért 5—5.25 k., gomborká-ért 9.50—10 k. fizetnek.

Hüvelyesek: Babot kezdetben tovább is jól keresték, az eddigi Amerika számlára eszközölt fedezési kereslet azonban utóbb megszűnt és a forgalom lényegesen megcsappant. Trieurözött apróbb Fegyvárázán 11.50., Gyöngyösön nincs kínálat, gömbölyű Baja-Mohács-Zombor 9.75 k., Vácson 9. k., barnabab Kalocsán 6.60, N.-Károly 6.40 kor. Kendermag lanyha 9.75, búkköny tartott 6.75 k. budapesti paritásra.

Elnök választás. A Magyar Takarékpénztárak központi jelzálogbankját, mely tudvalevőleg tönkrement Magyar Ipar és Kereskedelmi Bank alakítása, s a mely éppen ez intézetnek tönkrejutása folytán keserves helyzetben van, két évvel ezelőtt szintén ott hagyta gr. Tisza István. Két évig dr. Gervay Nándor vezette az ügyeket, most pedig, hogy a bankot reorganizálni akarják és üzletkörükbe a vállalatok alapítását is felvenni: ma elnökül Mándy Lajos nyug. miniszteri tanácsost választották meg. Egyébb személyi választást a mai rendkívüli közgyűlésen, amelyen 106 részvényes 886 szavazattal jelent meg, nem tettek. Maga az ülés a rendes sablon szerint folyt le, hivatalos felszólalásokon kívül semmi sem történt s eredményéről a bank a következő jelentést küldte be kozzánk:

A Magyar takarékpénztárak központi jelzálogbankja mint részvénytársaság f. hó 25-én tartott rendkívüli közgyűlésén Mándy Lajos nyug. miniszteri tanácsost egyhangulag az intézet elnökévé választotta meg. Ez alkalommal a közgyűlés dr. Gervay Nándornak, az intézet másodelnökének, ki az elnöki teendőket gróf Tisza István visszalépése óta fáradhatlan buzgalommal látta el, valamint Leitner Zsigmoné vezérigazgatónak a körültekintő vezetésért jegyzőkönyvi köszönetet szavazott.

BUDAPESTI TŐZSDÉK.

Gabonatőzsde.

Készáruüzlet.

Nyugodt volt ma a hangulat a készáruüzletben, minden nevezetebb mozzanat nélkül. Elkelt összesen 16000 mm. buza változatlan árakon.

Eladatott:

Buza: Tiszavidéki: 400 mm. 81 kgr. 8 K. — fillér, 250 mm. 80 kgr. 7 K. 97 és fél fillér, 200 mm. 81 kgr. 7 K. 97 és fél fillér, 100 mm. 81 kgr. 7 K. 97 és fél fillér, 100 mm. 81 kgr. 7 K. 95 fillér, 100 mm. 82 kgr. 7 K. 95 fillér, 500 mm. 81 kgr. 7 K. 92 és fél fillér, 100 mm. 81 kgr. 7 K. 90 fillér, 100 mm. 80 kgr. 7 K. 90 fillér, 200 mm. 80.5 kgr. 7 K. 92 és fél fillér, 100 mm. 80 kgr. 7 K. 85 fillér, 100 mm. 79 kgr. 7 K. 70 fillér, 100 mm. 79 kgr. 7 K. 72 fillér, felső, sárga üszkös, mind három óra.

Fejérmegyei: 550 mm. 79 kgr. 7 K. 75 fillér, 500 mm. 70.5 kgr. 7 K. 70 fillér, 400 mm. 79 kgr. 7 K. 70 fillér, mind három óra.

Pestmegyevidéki: 300 mm. 80 kgr. 7 K. 90 fillér, 500 mm. 80.5 kgr. 7 K. 80 fillér, 450 mm. 79.5 kgr. 7 K. 65 fillér, 800 mm. 78 kgr. és 400 mm. 79 kgr. 7 K. 60 fillér, 100 mm. 78 kgr. 7 K. 65 fillér, mind három óra.

Bánsági: 3800 mm. 78 kgr. 7 K. 60 fillér, 300 mm. 80 kgr. 7 K. 17 és fél fillér, kevert, három hónapra.

Török-Kanizsai: 1500 mm. 79 kgr. 7 K. 70 fillér, három hónapra

Pancsovai: 1000 mm. 78 kgr. 7 K. 50 fillér, három óra.

Raktáru: 1100 mm. 80 kgr. 7 K. 77 és fél fillér, 270 mm. 77.3 kgr. 7 K. 55 fillér, 780 mm. 76.5 kgr. 7 K. 55 fillér, mind három óra.

Rozs: 300 mm. 6 K. 50 fillér, 1000 mm. 6 K. 45 fillér, 700 mm. 6 K. 45 fillér, 200 mm. 6 K. 45 fillér, 100 mm. 6 K. 45 fillér, 200 mm. 6 K. 42 és fél fillér, 200 mm. 6 K. 40 fillér, készpénzfizetés mellett, paritásra.

Árpa: 100 mm. 5 K. 45 fillér, készpénzfizetés mellett.

Zab: 100 mm. 6 K. 45 fillér, 200 mm. 6 K. 40 fillér, készpénzfizetés mellett.

Tengeri: 100 mm. 6 K. 65 fillér, 200 mm. 6 K. 62 és fél fillér, 100 mm. 6 K. 62 és fél fillér, készpénzfizetés mellett kocsira rakva.

Köles: 130 mm. 5 K. 70 fillér, készpénzfizetés mellett.

Tegnap délután eladott:

Raktáru: 23000 mm. 81 kgr. 7 K. 77 és fél fillér,

Az árak 50 kilogramonként koronáértékben értendők.

Az elmúlt héten

	érkezett	elment
buza	242152 q.	19390 q.
rozs	13208	1668
árpa	19998	667
zab	23888	10576
tengeri	11499	100
liszt	1304	11996
korpa	205	27193
repcze	1139	1572

Határidőüzlet.

Higgadtabbak voltak ma a hadvezérek. Nem óhajtottak vért látni, de azért szívesen nézték a megszorult contremine vergődését. A tegnap délben 10—11 fillérre felszökött „deport” az októberi és áprilisi buza között, megtartotta helyzetét, és nem segített ezen még az a szegényes erőlködés sem, ami a mai napra 5000 mm. buza felmondásával „rukkolt” ki a porondra. Az irányzat nem volt mindazonáltal szilárd, és az árfolyamok általában néhány fillérrel csökkentek. A forgalom korlátozott volt.

Délben jegyez:

Októberi buza	7.37—7.38
Áprilisi buza	7.48—7.49
Októberi rozs	6.44—6.45
Áprilisi rozs	6.34—6.35
Októberi zab	6.40—6.41
Áprilisi zab	6.27—6.28
Májusi tengeri	5.75—5.76

Ertéktőzsde.

Előtőzsde. Osztrák hitel 673.75, magyar hitel 711.50, 4 százalékos arany —, korona —, lezámitoló —, jelzálog —, rimamurányi 476.75, államvasut 705.—, déli vasut —, Alposek —, márka —, városi villamos —, ipar és kereskedelmi bank —, közuti vasut —, korona.

Zárulat. Osztr. hitel 673.75, magyar hitel 711.75, 4% aranyj. —, korona —, lezámitoló —, jelzálog 471.50 rimamurányi 474.—, államvasut 705.—, déli vasut —, alpesi 359.—, márka —, városi villamos 324.—, ipar és kereskedelmi bank —, közuti vasut 618.50, hónapra.

REGÉNY-CSARNOK.

A határszélről.

Regény.

(31)

Írta: Kupcsayné Molnár Julia.

— Há csak ez az akadály és nem ellen-szenv Darlay ellen, azt le kell küzdened, a ki-sértetek egy beteg fantázia szüleményei, beteg-ségeddei eltűnnek. Hála az égnek javulófélben vagy, a teljes meggyógyulás utján.

Igaz, édes örömet érzett Marcsa arra a gon-dolatra, hogy egészséges és boldog lesz. Mint melengető napsugár érintette Aranka rózsás kedve, melylyel a legszebb jövőt festette mind-nyájuk számára.

Levél jött Darlaytól, bejelenti, hogy Mar-tianu látta Arankát a színpadon, és hódolatát óhajtja előtte kifejezni. Darlay, mint régi barát-ját ajánlja Aránaknak.

Hogy Martianu Budapesten van, a lapok-ból olvasták, de titkolták egymás előtt, abban a reményben, hogy a míg a másik megtudja, ta-lán már el is utazott. Nem akarták egymást nyugtalanítani, pedig mindketten nyomasztónak érezték a levegőt, melyet vele szívtak.

Elhalványodva olvasták a levelet és re-megő kezeikben zizegett a papiros. Ismét az az érzésük támadt, hogy borotva-éles kard lebeg fejük felett, mely képes őket semmivé tenni. Gyengék és erőtlének, hogy védekezzenek.

Marcsa oly nehéz küzdelemmel birt csak urrá lenni feljúló indulatain, bírja-e tovább le-nyügözni? Rettegett magától, a harctól, félt a haláltól, mely mint elszáradt levelet magával sodorja. Eddig várta a véget, de Aranka biztató szavaira mintha megkívánta volna az életet.

Aranka meg félt, hogy Martianu megjele-nése tönkreteszti szép reményeit és akadályokat gördit boldogsága útjára.

Ijedten, irtózza ugrott fel, izgatottan járt fel-le és ideges mozdulattal megállt Marcsa előtt.

— Visszautasítom, irtózom tőle.
Marcsa halotthalványan tördelte kezeit...
— Nem utasítja el az magát, ismerem, beszélni akar veled.
— Mi köze hozzám?
— Szándékai vannak veled, jók semmi-estetre.

— Ismerem őt! Rád ismert a színpadon.
— Ki voltam festve, hajam is, meg is vál-toztam.

— Súlyom szeme van annak, de ne merje hatalmát rajtad próbálni, vagy erőszakoskodni. Nem vagyunk az ő házában és én akkor nem fogok hallgatni, bár a te és gyermekem érdeke kívánja, hogy tessems el a multat. Még gya-nut is kelthetne, ha megtudnák, hogy egykor nála laktál.

Sötét pir borította el Aranka arcát.
— Ez iszonyu gyanu volna! Igazad van. Vigyázok, védem magam, nem fogok meghátrálni. Jöjjön tehát bármilyen szándékkal, fölfegy-verkezve fog találni.

Aranka öltözőjébe sietett. Boldogságát kell megvédelmeznie, elszántnak és erősnek érzi magát.

Hamvas szöke haját vörösre festi, mint utóbb a színházban, szemöldökeit megszelesíti, nem kiméli sem a fehéritőt, sem a pirosítót, ma-gára ölt egy kaczer háziruhát, mely a sok fo-dorral nagyobbnak és erősebbnek mutatja alakját.

Mint katona ütközet előtt vizsgálja, összeszedi fegyvereit, szemlét tart. Jó énekes-nőnek, kevésbé jó színésznőnek tartották, ez egyszer megfordítva lesz.

— A tekintetem sem olyan, mint régen. Megelégedetten bölintott képmására, de rémesen dobbant szive, hiszen hangja lesz árulója, meg-jósolta Marcsa is.

A szobalány jött be.

— Darlay méltóságos ur van a Nagyságá-nál -- jelentette -- és izeni, hogy a bejelentett látogató is rögtön érkezik.

Aránaknak nagyot dobbant a szive. Al-tében először értette meg Marcsát. Az ő boldogságát csak veszélyezteti Martianu és szivebe belekapott egy szikra azokból az érze-sekből, melyek Marcsában fákltyát gyújtottak. A gyűlölség, megvetés ez égő szikrája neki is erőt adott, felkelt ültéből, elszántan ment át a fo-

gadó szobájába. A küszöbön állt, mikor Martianu az átellenes ajtón belépett.

Bizalmasan mosolyogva, kinyújtott kézzel közeledett feléje, izzó szemekkel, fesztelenül gyönyörködve nézett végig a pompás alakon.

— Végre meg van, kedvesem! — szölt szemtelen biztonsággal.

Aranka idegenül nézett rá, helyet muta-tott, szemben a világossággal, ő átellenben he-lyezkedett el. Vladulescu előrehajtott testtel fi-gyelmesen nézett Arankára.

Aranka bágyadtan dőlt karosszékebe. Vladulescu diadalmasan mosolygott.

— Lásna, nem szokhatott ki előlem a vi-lágból. En rátudtam találni megváltoztatott kül-seje daczára, a színpadon rögtön megismertem. Némi jussom is van magához. Vagy elfelejtette volna?

Aranka unott mozdulattal vont fel szem-öldökeit. Martianu arczába vér szökött.

— Igéretet tett, hogy a feleségem lesz.

— Regénynyel vagy talánynyal akar szó-rakoztatni? Kérdé Aranka mosolyogva.

Martianu az előbbi bizalmaskodó hangon folytatta:

— Azt hittem, a Dunába ölte magát, mert a parton megtalálták kalapját és ruháját. Marcsa is eltűnt, azt hittem, hogy nem jól vigyázott magára, félelmében ugrott meg.

— Vigasztal, hogy már halottnak mon-dtak, legalább sokáig élek. Ez az egyetlen, amit beszédéből értek.

— Minek akar áltatni? hatalmamban van. Ha nem is tudom, hogy jutott idáig, megsző-kött-e, a Dunából halaszták-e ki, most itt van és tőlem nem szabadulhat soha, erre épitem fel jövő boldogságomat.

Aranka türelmetlen mozdulatot tett.

— Ha csak megbírnám érteni a szavait, uram!

— Három hosszú hétig színeltem a jóakaró atyai barátot, hogy meghódítsam, maméig udva-riai sem akarok lenni, időm sincs frázisokra. Hideg arcán elszántság tükrözött.

— Ott kezd, uram, hol mások végezni szokták, szölt Aranka. Kicsoda ön? és micsoda? Mit ér ön — nekem? Mi a multja? A jelene? Holmit csak kellene önről tudnom, mielőtt ij-e-neket mond?

— A mult? Megtiltom, hogy erről szól-jon. Hallgasson mindenről, ami akkor volt. A mult elmúlt, de szerelmem nem, sőt mintha tova-tovább csak az maradna meg mindenből. Kívá-nom magát Aranka, eszeveszett szenvedélyvel, olyan szenvedélyvel, mely talán már — beteg-ség. Aranka felé közeledett, de az lassan hát-rált, mintegy védelmül a friss ibolyabokrétát vette kezébe s hogy zavarát leplezze, arcához emelte.

Martianu magánkívül kapott a virág után, a földhöz vágta és dühtől sápadtan mondta:

— Van vetélytárs, van más pályázó is? Az küldte ezt a virágot?

A kérdés oly váratlanul hangzott el, hogy Aránaknak eszébe se jutott hazudni.

— Nagyon szeretjük egymást, — mondta és e szavak erőt adtak neki ahhoz, hogy tel-jes nyugalommal nézzen Vladulescu szemei közé.

Ez a tekintet visszahozta a férfi önuralmát is. Hidegen kérdezte:

— Aztán míg ez a viszony szövődött, ju-tott-e egyszer is eszébe, hogy én közbe léphet-nék régi jogaimat érvényesíteni? Pedig az a válást jelenti a kedvestől, akár a lakodalom előtt, akár utána. Nem gondolt rá, hogy már az a gyanus felfedezés is lehetetlen tenné az ön boldogságát, hogy három hetet töltött velem egy fedél alatt? Látja kedvesem, hogy a hely-zete nem irigylésre méltó, én elég gazember vagyok arra, hogy közbelépjek és egy más kar-jából az enyéimbe ragadjam. De ettől nem kell félnem, ön lány, szabad! Aranka! Szívem a ma-gáé. A szívem, nem az érzékeim, a szívem. Hogy győzzem meg erről.

Aranka vállat vont.

— Mit akar a vallomásokkal?

— Feleségül akarom venni magát, hogy rabszolgája lehessenek.

Azt teszem, amit akar, csak hallgasson meg. Feleségemet halni küldték az orvosok für-dőre, napok, hetek kérdése csupán és özvegy leszek, de akár el is válok tőle.

Elfuló hangon mondta ezeket, szemei ki-dülledtek, térdre esett, átkarolta a leány térdét és a szemei megnedvedesedtek.

Aranka a gyorsan változó, kínos benyomá-sok hatása alatt egyszerre tisztán megérezte,

hogy nem szerelem, mit Martianu iránta érez, inkább egy idegbeteg képzelődése és izgalmakat kereső ingere. Visszanyerte önuralmát és nyu-godtan helyre intette Martianut.

— Nem tudom, honnan veszi, hogy én más valaki legyek, mint aki vagyok. Kézele-tének szüleménye egy véletlen nagy hasonlat köztem és ama vízbefult vagy megszőkött lány között. Bármilyen legyen, nekem mindegy, rólam mindenki tudja, hogy a fővárostól és környéké-ről soha nem távoztam. Most már többé nem félek öntől, — kaczerán nézett az ámuló Mar-tianura és odanyújtva mindkét kezét, folytatá — szívesen fogadom el ajánlatát, ha fenntartja, mert nekem már sokat ígértek, de házasságot még nem. Mint máttól-holnapra élő színésznő, hiába vártam egy valóságos házassági ajánlatra.

Ez már valami érdemes, vagy megbecsülje érte az ember magát és ha sikerül engem meg-fékeznie, a legjobb feleség válhatik belőlem. Fő-képen, ha magának elég költsége lesz hozzám, mert nekem, tudja, sok pénz kell és nem holmi virágok.

Egy másik ibolyabokréta akadt a kezébe s a földhöz vágta. Újjával gunyosan csettent-tett, mint valami utcai lány. Meguntam a sze-génységet, de mennyire, ha tudná!

Mindig arról álmodtam, hogy jön egy gaz-dag férj, nem bánom, ha öreg is, elvisz a kas-télyába, lesz mindenem, mit szemem-szám kí-ván. Nem szeretem a színházat, a próbákat, a tanulást, sok is az adósságom, aztán a gyermek, mi lenne abból? Bemutassam? — feleletet nem várva csesztetett.

Martianut a lány megváltozott külseje nem tévesztette meg, sőt el volt rá készülve, de ez a közönséges, kihívó modor gondolkozóba ej-tette.

A gyermek most is „mama, mama!” kiál-tással rontott be és ismételte megszokott ked-veskedéseit, de most nem akadt olyan jó indu-latu nézője. Martianu összerángzott homlokkal firkészve nézte majd Arankát, majd a gyerm-eket. Mindketten tejfehérék, rózsásak, szökek vol-tak és úgy talalta tekintetük is egyformán ki-hívó, közönséges és neki — idegen. Úgy ta-lálta, az alma nem esett messze a fájától.

Haragudott magára, hogy ebbe a helyzetbe jutott. Mindjobban összegörnyedt széken, sem szerelem, sem szenvedély, sem bosszuvágy nem volt már szívében, csak megvetés a rossz te-remtés iránt, kinek Arankát nézte.

A leány meg remegve, félve leste elcsen-desedett vendégét, miközben járszott a gyer-mekkel. Ez most nevetve futott Martianuhoz és térdére kapaszkodott és ezakrot kért. Aranká-nak elállt a szive verése, mikor az apát és gyermekét így egyesülve meglátta. Am a vér nem szólalt meg. Martianu türelmetlen mozdul-tal gyürt egy csomó bankót a köténye zse-bébe: „itt van, végy magadnak!”

Nehézkesen állt fel székéről és rá sem nézve Arankára, fáradtan, szívtelenül mondta:

— Igaza van, csalódtam. Akit én ismer-tem, más volt, azt nem lehet az életben még egyszer feltalálni.

— Elmegy? elhagy? most, mikor ilyen szé-pen megegyeztünk?

— Felejtse el, — gondolja, hogy csak — tréfa volt.

— Rossz tréfa, mondhatom. Hát kinek tar-tott engem, hogy időmet pocsékolja?

Tettetett haraggal fogta meg a gyermek kezét és futott ki a szobából, jól becsapva maga után az ajtót. De ott, mintha gyökeret vert volna lába, megállt és dobogó szívvel, vissza-fojtott lélekzettel hallgatta a távozó lépteit és csak mikor a folyosó ajtó bezárult, mert fellé-legzeni, mert örülni, hogy ime megszabadult a veszélytől, legnagyobb ellenségétől, legveszedel-mesebb imádójától, remélhetőleg örökre.

— Itt volt? Mit végeztetek? — kérdezte Marcsa izgatottan lépve a szobába.

— Igen — intett Aranka, nem ismert rá. Gyors szavakkal beszélt el a lefolyt jelenetet. S hogy a gyermekről ne kelljen beszélnie, hiu-telen kérdezte.

(Folyt. köv.)

Laptulajdonos:

A „MAGYARSÁG” lapkiadó-vállalat.

Telefon számunk: 154.

Fiókküzelitüknél a ház lebontása miatt nagyon olcsó árak.

- 1 legújabb angol homespun női gallér 110 cm. hosszú, remek színekben . 0.50 frt.
- 1 nagyon elegáns francia batist pongyola . . . . . 4.50 "
- 1 elegáns utcai ruhára való angol zephir, minden hozzávalóval és díszszel 2.50 "
- Legfinomabb francia batist teljes ruhára, minden hozzávalóval és csipkedíszszel 2.95 "
- Francia delein, remek színek és mintákkal, egész pongyola vagy ruhára való, hozzávalóval és díszszel (7 m.) . . . 4.- frt.
- Legfinomabb Cloth, remek színekben, selyem fényű blousra, alsó szoknyára stb. alkalmas, 140 cm. széles, méterenkint . . . . . -70 "
- 1 ablakra való csikos tunis-szövet függöny bordó, teget és crém színben 1.50 "

- Gyönyörű mintás csipkefüggönyök, m.-kint —20, —30, —35, —50, —60 frt.
- 1 legfinomabb cloth vagy cachimir paplan 2 személyre való, minden színben 4.50 "
- Paplanlepedő finom vászonból . . . . . 1.80 "
- 1 vég remek Herzeg-vászon 30 ról. . . . . 5.25 "
- 1 vég dunna-vászon 30 ról. . . . . 3.95 "
- 1 vég finom chiffon 30 ról. . . . . 4.75 "
- 1 vég lepedő-vászon varrás nélkül. . . . . 7.50 "
- 1 vég czérna-kanavász 30 ról. . . . . 3.80 "

Vidékre utárvét mellett lelkiismeretes kiszolgálás.
HERCZEG és HORVÁT BUDAPEST,
 VII. ker. Kerekesi-út 52. sz. a. Adria-szállóval szemben

SZINHÁZAK.

Vasárnap, 1902. október 26-án.

M. kir. Operaház.

Hunyadi László
Kezdete 7 órakor.

Nemzeti színház.

A kurucok Párizsban
Kezdete 7 órakor.

NÉPSZÍNHÁZ.

Casanova
Kezdete 7 órakor.

VIGSZÍNHÁZ

Csókón szerzett
vőlegény
Kezdete fél 8 órakor.

Magyar színház.

Második házasság
Kezdete 7 órakor.

URANIA

Angol élet.
Kezdete 7 órakor.

KANCZLER GYULA

KAVÉHAZA

Vörösmarty-utca 63. Szondy-utca sarkán.

Ma és minden este

VÖRÖS KÁROLY

— Komárommegye legkedveltebb zenekara hangversenyz. —
Chambre separa. Euffet. Egész éjjel nyitva
Telefon 1237.

Weil-féle „DIANA“ kávéház

és reggeli falatozó

VI., Nagymező-utca 30. szám.

oooo Egyedül a maga nemében. oooo
Legjobban és az idénynek megfelelően berendezve.

Reggeli Falatozó.

Minden időben legjobb házi konyha és elsőrendű friss italok.

Pontos kiszolgálás.

OLCSÓ ÁRAK. CZIGÁNY-ZENE.

CHAMBRE-SEPARÉE.

Tisztelettel WEIL J. IMRE kávé.

RUJDER-kávéház

Pedmaniczky-utca 37. Csengery-utca sarkán
Ma és minden este
valamint minden vasár- és ünnepnap délután

Balázs Gusztó

egri hírnevet szellete teljes zenekarával hangversenyt tart Dreher-féle palackban. — Olcsó árak! — Euffet
Pontos kiszolgálás! Jó magyar borok! Separé! Egész éjjel nyitva
Telefon 20-81.

A megszűnt HATSCHEK MIKSA cég

tulajdonosa: **HATSCHEK IZIDOR** Iatszeres, Budapest.
Ideiglenes helyisége:
IV., Irányi-utca 12. (Váci-utcai sarokház.)

Színházi látszó 4 frtól feljebb. Kitűnő vadász- és versenytáncosok 3 frtól feljebb. Szemüvegek, orrszerek és fogkefék 1 frtól feljebb. Legújumérők 4 utcai tej. Homerek 40 krtól felj. Erősej homerek. dús választékban, (máram minden tájlatom nélkül be is tettemek.)

MŰSZEMEK
Állat- és bábuzomok.
Jelmez és népviseletű fényképek (színes) nagy választékban.
Fényképező gépek 2 frt 50 krtól feljebb.
Fényképezési felszerelések olcsó árakért.

Bizományi reaktár:
Gurami- és halhólyag-összer és női szivacs. Tucatja 1 frtól 10 frtig. A legu. titoktartás mellett küldetnek el.
Kitűnő minőségű (valódi párisi) szappan:
„Savon perfectionné“ dréja 30 kr. tucatja 3.40.

A fecske.

Kedvesebb madár alig van a fecskénél. Nagyobb tiszteletben alig is részesül más és a magyar nép bizonyos meleg szeretettel énekli a népdalában róla, hogy „Eresz alatt fészkel a fecske.“ A fecskéről sok néphit kering és erősen meggyökeredett az is a nép lelkében, hogy a fecske szerencsét hoz, mikor hosszas vándorlás után megjön hazájából, ujjongva köszöntik — nagyok és gyermekek. Epp így ujjongnak mindenütt, mint a szerencse hírnökének azon osztályorsjegyek is, melyet a Hecht Bank háztól küldenek, mert az is szerencsét hozhat házunkra, fényeremény alakjában. Vásároljon tehát osztályorsjegyet a Hecht Bankháznál, a hol a legtöbb fényereményt nyerték. — Budapest, Ferencziek-tere 6. és Erzsébet-körút 32. Huzás nov. 20 és 21. Egész sorsjegy 12 kor., fél 6 kor., negyed 3 kor., nyolczad 1 kor. 50 fillér.

DREHER ANTAL
cs. és kir. udvari és kamaraszállító
kőbányai sörfőzdője ajánlja
DUPLAMALÁTA KÖSÖRÉT
majolika korsókban.
Ezen sör, mely kiváló maláta-kivonatánál fogva legjobban ajánlható, gyors közkeveltségre talált a t. közönségnek.
A duplamaláta kősör eredeti ídőkben 25 és 50 korsóval kőbányai sörfőzdémben (Telefon 55-34) kaphatók.
Kisebb mennyiségben a duplamaláta kősör minden nagyobb fűszer- és csemegekereskedésben, ugymint kávéházakban is kapható.

Hirdetések felvétetnek a kiadóhivatalban

Box-Calf

Borjubőr ma a világ legjobb és a legtartósabb bőre, nem kell vix. elni, viseletben pedig szép és elegáns. Mértékül elegendő a lábunk papírosra való körülrajzolása. — Kizárólag saját készítmény. Föltétlen jó állás. Árjegyzék ingyen és bérmentve.

Borjubőr sima, stapára való 3.20. Borjubőr betétes 3.—. Borjubőr bergsteiger, gavallér forma 3.20. Box-calf, bergsteiger, feltűnő elegáns 4.—. Divatos barna bagaria bergsteiger, elegáns 4.— Lakk, cugos v. bergsteiger 4.—. Női zerge cugos v. fűzős 3.—. Box-calf fűzős 3.50. Barna divatos fűzős v. gombos 3.50. Lakk, cugos v. fűzős 3.50. Gyermekcipők 3 évig 1.—.

Nem tetszöt készséggel kiserélek.
Agulár Ede
Budapest. VII. ker., Kerepesi-út 22. sz.
az Uránia-színházzal szemben.

FRANK SÁNDOR

szücs-mester

A „PERZSA SAHHOZ“

VII. ker., Vörösmarty-utca 57. szám.

Elvállal mindennemű szücsmunkát bármilyenféle kivitelben javításokat olcsón és pontosan eszközöl. Téli ruhák megóvásra elfogadhatnak. Molykár eleni jótállás. Téli ruhák megóvásánál javítva lesznek.
Pártoljuk a hazai kis iparost!

Le az árakkal!
FÉNYKÉPNAGYÍTÁS

(Platina arckép) bármely, legrégebb arckép után, művészi kivitelben és a megszólalásig hű hasonlatossággal, elegáns aranyozott antik vagy égett arany kerettel.
Darabja 11 korona.
Remek kivitelért kezeskedünk.
Meg nem felelés esetén a pénzt visszaszolgáltatjuk.
Csak az „EOS“ műintézetnél
Budapesten, Teréz-körút 39. kapható.

Általános Villamossági Vállalat
AUFFENBERG J.
Budapest, VII., Klauzál-utca 29. sz.
Villamvilágítási és orátviteli berendezések, villamos házi csengő, telefon és villámhárító szerelések létesítése.
Izzólámpák, gázizzó harisnyák, ivilámpa szonok, valamint felszerelési anyagok jutányos árban kaphatók.
Javítások olcsó árban.

KÁVÉ KÁVÉ
tartós vászonzacskóban
4½ kiló Cuba-kávé frt 7.50
4½ „ Gyöngy-kávé, 7.50
Belák István
BUDAPEST,
VII., Rottenbiller-utca 4. sz. alatt.

Kettős elektromágneses kereszt vagy csillag
R. B. 86967. szám.

Nem Volta-kereszt! Nem titkos szer

gyógyít és felüdit kezesség mellett.

E készülék gyógyít és segít fej-, fül- és fogfájásnál; a migrén, neuralgia, vértolulás, sápkór, szédülés, a fülzúgás, nagyothallás, a szívverés, szivgörcsök, asztmatikus rohamok, a gyomor-görcsök s egyéb görcsök, az étvágytalanság, a hideg kezek és lábak, a neml elgyengülés, a csusz, köcsvény, ischias, a gyengeség s ágyvedvesség bajában; influenzaiban s a vele járó hátfájásoknál; különösen idegbántalmaknál s a velők járó álmatlanság s különféle gyengeségi állapotok bajában; a rendetlen vérkeringés bajában s még sok más oly bajban, a melynek a normalis orvosi kezelés szerint vilányos áram a gyógyító szere. Nagy figyelemre méltó az a körülmény, hogy huszvézes betegségeket teljesen meggyógyított. Az iródamban levő elismerések és bizonyítványok, a melyek a világ minden részéből hálásan emlékeznek meg találmányomról, mindenkor mindenki által megtekintethetők. A kit legkésőbbben 45 nap alatt nem gyógyít meg készülékem, az visszakapja a pénzét. Ahol már minden hasztalan volt, kérem, tessék a készülékemet megpróbálni. Figyeimeztetem a t. c. közönséget, hogy az én készülékem nem téveszthető össze a Voltával, mely teljes hatástalansága miatt Németországból, sőt Ausztriából és Magyarországból is hivatalosan ki van tiltva, míg az én elektromágneses készülékem kiváló gyógyító erejénél fogva, általánosan elismert, közkedvelt és elterjedt. Már csak rendkívüli olcsósága is erősen ajánlja.

Nagy készülék ára 6 korona. Kis készülék ára 4 korona.
 Idült betegségeknek alkalmazandó. Csak gyermekeknek s nagyon érzékeny nőknek való.

Fő központi eladási és szétküldési hely a bel- és külföldi részére:
MÜLLER ALBERT, Budapest, V., Vadász-utca 42/B. sz. Kálmán-utca sarkán.

Alapított 1800-ban. * Alapított 1800-ban.

Első hazai zongoragyár!

Hevesi Balázs utóda Harkai M.
 zongoragyáros, állami iskolák szállítója,
 ajánlja saját készítményű zongoráit, mely versenyes bármely külföldi zongorákkal.

Budapest, Deák-tér 6. szám. (Anker-udvar.)
 Millenniumi nagy éremmel, kitűnő jó és szép munkahaladás, jó ízlés, versenyképességért 1893 évi iparegyesületi ezüst-éremmel kitüntetve.

Elvállalok minden e szakmába vágó javítást, hangolást és levágást.

TELEFON. TELEFON.

ECKMAYER JÓZSEF
 épület- és műlakatos

aczéllemez-, zajtalan görredőny- és napellenző-gyár.

Gyár: Podmaniczky-utca 12.

Új! Tartós! Czélszerű!
 az ujonnan feltalált
„Edison” villamos zseblámpa!

Ezen ujonnan feltalált és szabadalmazott
„EDISON” VILLAMOS ZSEBLÁMPA
 drót és vegyészeti cikkek nélkül néhány gyertyafény fényes világosságot minden tűzveszély kizárásával terjeszt.

Nem kell többé gyufa!
 Nem kell többé gyertya! működik a viharban is!

A pontos és kifogástalan működésért teljes garanciát vállalok.
 Szétküldését 6 korona beküldése avagy utánvétel mellett eszközöl

STRASSER JAKAB
 VI., Nagymező-utca 35.
 Az „EDISON” VILLAMOS ZSEBLÁMPA VEZÉRKÉPVISELŐJE.

Tud Ön francziául?
 Ha nem tud francziául, rendelje meg „A legjobb franczia nyelvtan magántanulásra című könyvet.

Írta:
GEYER JAQUES
 franczia nyelvtanár.

Ára 1 korona, melynek előleges beküldése ellenében bérmentve küldi:

Barta Lajos
 könyvkereskedő
 Budapest, Lipótkörút 20.

Ne rendeljen **FÉRFIRUHÁT,**
 míg Szücs Lajos szabómester Budapest, Nyár-utca 8. legújabb szövetmintáit át nem nézte, mely ingyen és bérmentve küldetik. Mérték után 12 és 15 forintért készítik, finom gyapjuszövetekből férfi öltönyt, a legjobb divat szerint.

Minden gondot és fáradságot megtakarítanak a t. butorvevők, ha egyszerűen a régi, elismert hírnevű

Sárkány és Schütz
 butorcéghez,
 Budapest, VII. kerület, Erzsébet-körút 12. szám alatt a New-York kávéházzal szemben

fordulnak, a hol is mindenkor dusan felszerelt raktára található a minden fajta masszív kivitelű butoroknak a legjutányosabb árakon írásbéli jótállás mellett.

Bemélyes meggyőződésre kéri fel a t. butorvásárló közönséget

Sárkány és Schütz
 butorcég, kárpitosok és díszítők
 Budapest, VII., Erzsébet-körút 12. sz.

A legnagyobb világhírű cipő-áruház
 Budapest

Agulár Dávid
 Erzsébet-körút 6/c szám.

Ingyen féltalp v. sarok v. bármily javítás. Ingyen színes vagy feketebőrkenőcs vagy suviv. Tartósságáért írásilag jótállok.

Nem tetszés esetén a cipőt kicserélem vagy a pénzt visszadom.

Női-cipők:
 Zerge, cugos v. fűzős ... 3.-
 Zerge, rombos, kesztyűsszár 3-30
 Sovró, lakk v. koftyubőr, fűzős ... 3-60
 Zerge v. színes kereszt-csattal ... 2-20
 Latin, szivalaku cugos ... 2-60

Férfi-cipők:
 Berjúbör, cugos, sima v. leőles ... 3.-
 Vix-calf, fűzős v. belőles 3-20
 Föltűné elegáns box-calf 4.-
 Pincércipő, alacsony sarok 1-20
 Szőnyöknek uri v. női cugos ... 2-30

Gyár saját hárememeletes házamban, 80 lakóval, hol több, mint 100 munkást foglalkoztatok. Konkurencia ki van zárva. Vidéki megrendelésnél olyant küldök, mint az itt látható kiválasztotta volna. Árjegyzék több 100 dívtas ábrával bérmentve és ingyen.

TÖRÖK
 új, egyszerűsített
Szerencsenaptára.
 A hónap mely napján születtem?

Mindenki kísérelje meg szerencsésjét a hónap azon napján, melyen született. A születésnap mellé jegyzett szám azonnali megrendelés esetén nálunk kapható, ha ez időközben — ami azonban fel nem tétélezhető — el nem fogyna.

1	8464	11	109941	22	3223
2	109935	12	107264	23	91418
3	5482	13	4086	24	109936
4	107257	14	107271	25	6304
5	3221	15	52984	26	109942
6	34933	16	5490	27	92151
7	109940	17	109943	28	5497
8	6323	18	6311	29	107259
9	107258	19	34935	30	92152
10	52983	20	6123	31	6121
		21	107260		

A m. kir. szabadalm. osztálysorsjáték I. osztályának tervszerű betétjei:

8 eredeti sorsjegy 1.50 kor.
 4 eredeti sorsjegy 3.— kor.
 2 eredeti sorsjegy 6.— kor.
 1 eredeti sorsjegy 12.— kor.

Fenti számok esetleges biztosítására megrendelést azonnal, legkésőbb azonban november hó 2-ig kérünk.

TÖRÖK A. ÉS TÁRSA
 bankháza, Budapest.
 Legnagyobb osztálysorsjegy-iroda hazánkban.
 Központ: Teréz-körút 46/C. szám.

Fiókok:
 Váci-körút 4. sz. Muzeum-körút II. sz. Erzsébet-körút 54. sz.

Hirdetmény.

Ezennel közhirrre tétetik, hogy miután a Magyar Királyi Pénzügyminiszterium ellenőrző közegei a Magy. Kir. Szab. Osztálysorsjáték (Tizenegyedik sorsjáték) I. osztályára szóló sorsjegyeket felülvizsgálták, azok a főárusítóknak árusítás végett kiadattak. — A Magyar Kir. Pénzügyminiszterium által jóváhagyott sorsolási terv itt következik:

A Magy. Kir. Szab. Osztálysorsjáték Sorsolási Terve.

Tizenegyedik Sorsjáték.

110,000 sorsjegy, 55,000 nyeremény.

Első osztály Betét 12 korona Huzás: 1902. nov. 20. és 21.		Második osztály Betét 20 korona Huzás: 1902. decz. 17. és 18.		Harmadik osztály Betét 30 korona Huzás: 1903. jan. 13., 14. és 15.		Hatodik osztály Betét 24 korona Huzás: 1903. márczius 26-tól április 22-ig.	
Nyeremény	Korona	Nyeremény	Korona	Nyeremény	Korona	Legnagyobb nyeremény szerencsés esetben Korona	
1 á	60000	1 á	70000	1 á	80000	1.000.000	
1 á	20000	1 á	25000	1 á	30000	(Egy millió)	
1 á	10000	1 á	10000	1 á	20000	1 Jutal. Kor. 600000 600000	
1 á	5000	1 á	5000	1 á	15000	1 nyer. á 400000 400000	
3 á	2000 6000	3 á	3000 9000	3 á	10000 30000	1 á 200000 200000	
5 á	1000 5000	5 á	2000 10000	5 á	5000 25000	1 á 100000 100000	
8 á	500 4000	8 á	1000 8000	8 á	2000 16000	1 á 80000 80000	
30 á	300 9000	20 á	500 10000	10 á	1000 10000	1 á 60000 60000	
100 á	100 10000	110 á	300 33000	120 á	500 60000	1 á 50000 50000	
3350 á	40 134000	4350 á	80 348000	4850 á	130 630500	1 á 40000 40000	
3500 nyer. Kor.	263000	4500 nyer. Kor.	528000	5000 nyer. Kor.	916500	1 á 30000 60000	
Negyedik osztály Betét 40 korona Huzás: 1903. február 10., 11. és 12.		Ötödik osztály Betét 32 korona Huzás: 1903. márczius 4. és 5.				1 á 200000 200000	
Nyeremény	Korona	Nyeremény	Korona			1 á 100000 100000	
1 á	90000	1 á	100000			1 á 80000 80000	
1 á	30000	1 á	30000			1 á 60000 60000	
1 á	20000	1 á	20000			1 á 50000 50000	
1 á	15000	1 á	15000			1 á 40000 40000	
3 á	10000 30000	3 á	10000 30000			1 á 30000 60000	
5 á	5000 25000	5 á	5000 25000			1 á 25000 50000	
8 á	2000 16000	8 á	2000 16000			1 á 20000 80000	
10 á	1000 10000	10 á	1000 10000			1 á 15000 75000	
120 á	500 60000	120 á	500 60000			25 á 10000 250000	
4850 á	170 824500	3850 á	200 770000			50 á 5000 250000	
5000 nyer. Korona	1.120,500	4000 nyer. Korona	1.076,000			405 á 2000 810000	
						760 á 1000 760000	
						1140 á 500 570000	
						30600 á 200 6120000	
						33,000 nyer.és jutal. K. 10.555,000	

Az I. osztály huzása 1902. november 20. és 21-én tartatik meg. A huzások a Magyar királyi állami ellenőrző hatóság és királyi közjegyző jelenlétében, nyilvánosan történnek a Huzási teremben (IV., Eskü-tér, bejárat a Duna-utca felől). — Sorsjegyek a Magy. Kir. Szab. Osztálysorsjáték valamennyi árusítóinál kaphatók.

Budapest, 1902. évi október hó 26-án.

Magy. Kir. Szab. Osztálysorsjáték Igazgatósága.
Lónyay. Hazay.

Értesítő iroda,

Okmányszerző vállalat Budapest, VII., Kertész-utca 31. Házassági és egyéb ügyekben beszeres minden okmányt: miniszteri fölmentéseket, dispensatiót stb. Továbbá eljár jogtanácsosa közbenjöttével adó, anyakönyvi, állampolgársági, honosítási, illetőségi, ipar, italmérési, katonai, kiviteles nőtülési, névmagyarosítás, nagykorúsítás, örökösödés, örökbefogadás, tőzsde, utóanyakönyvezési, utlevél megszerzési és más egyéb minden ügyekben. Az ügyek sürgős és sikeres lebonyolításáért szavatosság vállalatik.

BLOCH S.

okl. tan. és gyakorló könyvelő, Andrássy-ut 46, kiképez felnőtteket a magas m. kir. miniszterium engedélye alapján az egyszerű és kettős könyvvitelben, keresk. levelezés, szép és helyesírásban, valamint a magyar és német nyelvben. Hölgyeknek külön oktatás. Vidékiek levélbeli sajtíthatják el a könyvitelt.

Bútorok

Háló és ebédlő szoba berendezés minden elfogadható áron műhely át-helyezése miatt eladós. Zelikovics S. asztalosmester, Kertész-utca 9. szám.

Egyházi szerek,

lobogók, képek és könyvek legocsóbban kaphatók:

Szűts és társánál
Budapest, IV., Ujvilág-utca 2. sz.

SZÓLOULTVÁNYOK

szokvány minőségben és európai neves gyökere és sima vesszők mélyen festett árakon. Öltványok ezre 90-100 frt. Mindenik a legkiválóbb bor- és csesz-előlekből, fajtisztán, teljes jóvalással. Ha a szőlőtanyát a megrendelésnek meg nem felelő, úgy az adó- és visszatérítési költészet, valamint a megrendelő által kifizetett árszázéket, valamint azonnal visszafizetem. Így mindenki ebbeli szükségletét az én költségemen hazához szállítva tekintheti meg.

ÉLŐKÉPÍTÉS.

Életcsemeték és magvak. Oriás tövis, igen gyorsan fejlődő sövénynövény. Ez az egyedül, melyből oly örökös kerítés nevelhető pár év alatt, rendkívül csokoly kiadással, melyen nemcsak ember, de semmiféle állat, még az apró nyulak sem hatolhatnak át, úgy hogy a bekerített részek teljesen károsmentesek. Minden rendeléshez rajzokkal ellátott útmutató és kezelési utasítás me lékelletik. Bővebb tájékozást vezető szemes fénynyomatú díszes ábragyűjtemény is természetesen küldetnek, reális kötelezettségek nélkül. Az árjegyzékben körül egy oly könyvet kap ezzel, ki címét egy levelezőlapon találja, mely minden az a ház vagy család, a hol annak tartalmát használni ne forlantanak, varoson, falun, pusztán, gazdag vagy szegény családnál egyaránt. Így meg azokhoz is érkeketten áll, kik rendelni színtől nem akarva, mert benne számos oly közemények találhatók, melyek mindenkinek nagy szolgálatot tesznek.

Diócsesmeték. Kétféle, oriai (örödelmet biztosító) vortani forma, ennek tenyészése mind minden országban az utóbbi időben rendkívül elterjedt.

Cím: **Ermeteiki Élelő Szőlőültvény Telep**, Nagykőrös, a Szőlőtelep.

TILLER MÓR ÉS TÁRSA
osászári és királyi udvari szállítók.

Magyarország első egyenruha készítő intézete
BUDAPESTEN, Váci-utca 35. szám alatt.

UZLETÁGAINK:
EGYENRUHÁK.
Magyarországi ruhák.
LIBÉRIÁK.
Polgári ruhák.
FEBERNEMŰEK.
VIVOSZEREK.
Párbajszerek.
Fegyverek és forgópisztolyok.
Kardok, sarkantyúk.
Érdemjelek és szallagok.
Utazó bőröndök.
Bőrneműek.
Arany és ezüst himzések.
Zászlók, stb.

Vívó- és párbajszereket:
kardok 4-6-8 kor.,
álca 5-8-12 kor.,
keztyük 2-3-4 kor.,

Kalapokat:
egyenruhához és polgári használatra 4-5-6-7-8 korona.

A világ legszebb utazó-bőröndjével legolesőbbtől a legfinomabb minőségig 10 kor., 15 kor., 20 kor., 30 kor., 40 kor., 60 kor.

Képes árjegyzéket minden cikkéről kivatatra ingyen és bérmentve küldünk.

Miután Schrank és Blau utóda, Blau Salamon-réle csődtömeget megvettem, az árukat alant hihetetlen árakban adhatom:

Kitűnő gallér, igen finom, drbja	11	1 pár fildekos gombos-keztü	20	1 szines szélű remek vászon-zsebkendő	13
1 pár finom szines kézelő 20, fehér	18	1 pár felselyem	24	Cérna damaszt-abrosz 6 szalvétával	25
Finom fehér sima ing	97	1 pár jó mosó női-cérna-keztü	16	Selyem	95
Finom fehér redős ing	107	1 pár selyem félkeztü	13	1 fiotir törülköző	24
Kiváló jó minőség, sima	108	1 pár finom gyermek-keztü	11	1 lenndamaszt törülköző	29
redős	128	Remek minőségű karton-bluz	88	1 konyha-törülköző	15
Gyönyörű batiszt-íngek	125	Angol cérna zefir-bluz	35	1 vászon törülköző	19
Szines selyem mellü	128	Selyem glott-bluz, elegáns	55	1 disz-törülköző	48
Selyemszatin turista-ing	77	Divatos mosó-vászon szoknya	1	1 vég cérna-kanavász	65
Köper alsónadrág, darabja	42	Elegáns mosó-pongy	55	1 tiszta cérna 4.20	85
Francia szabású himzett	63	Kész mosó női-ruha, finom	35	1 vászon, kitűnő jó	90
Fegyházban kötött tartós férfi-harisnya	14	Női-nyakkendő, remek szépek, potom áron.		1 jobb	80
nyerszintü, duplakötésü.	19	Női-ing, tartós vászonból, csipkével	48	1 rumburgi 50 rőfös	90
Felselyem, fekete vagy testszin	24	hímzett betéttel	78	1 varrásnélküli lepedő-vászon	635
Divateskos fildekos azelött 75, most	33	Rumburgi vászonból, kézi himzéssel	85	1 himzett batiszt-pongyola	287
Divatos elegáns férfi-szalmakalap	45	szivalakban segélyezve	95	Szines selyem-fátyol, remek szép, méterje	11
Bámulatos szép selyem-nyakkendő	27	Kézzel himzett betéttel	30	Finom gyapjuszövet-függönyök, párja	145
továbbá remek nyakkendők 33	39	Női harisnya minden színben	12	Szövet-aljak, darabja	185
Gyönyörű batiszt-csokor	15	Bőrvászon női ing 43 kr., diszes betéttel	24	Himzések méterje	09
Fildekos nyári férfi-keztü	21	félselyem, fekete és bőrszin	29		
1 drb szines szélű vászon-zsebkendő	13	Divatos fildekos	39		
1 drb széles vászonkötő	47	1 női batiszt zsebkendő	14		

Aki mindezen cikkeket látta, az meggyőződhetik arról, hogy csak nálam lehet bámulatos olcsón vásárolni.
KÁLMÁN ADOLF Budapest, VII. kerület. Kerepesi-ut 57. szám.

SAJÁT ÉRDEKÉBEN

E lap olvasói 2% pénztári engedményt kapnak. Vidékre szétküldés naponta háromszor.

Arjegyzék-kivonat.

Uri és női divatcikkek.			
Tartós uri schiffon ing sima-mellel	85, 95	Fegyházkötésű sockni prja	16, 23, 26 kr
" " RR " " redős	98, 1.17	Kötött cérna sockni fekete vagy szines	22, 24
" " RR " " sima	1.12, 1.36	Selyem csokor fekete vagy szines	15, 19, 28, 36
" " RR " " redős	1.34, 1.52	Önkötő nyakkendő tiszta selyem	23, 31, 39 kr
Remek divat szines mellel uri ing	97, 1.15, 1.32	Bőrvászon női ing	43 kr., diszes betéttel 53 kr
Batiszt levantin egész szines uri ing	1.32	Szintartó női ing olcsó ár	54 kr.
RR schiffon uri ing fehér batiszt mellel	1.15, 1.39	RR schiffon női ing pazar diszszel	72, 89, 96 kr.
RR schiffon óriási hálóing csak	83, 96, 1.18	Rumburgi pamut vászon ing kézihimzéssel	87, 95
12 drb RR schiffon gallér minden alakban	1.20	" " " kézihimzés betéttel	1.29, 1.38
1 pár RR schiffon kézellő fehér v. szines	19 kr	Flanell divat blouse olcsó ár	73, 92 kr.
1 drb ingmell sima	13, 17 kr., redős	Posztó, remek blouse	1.27
Bőrerős köpper uri alsó nadrág olcsó ár	35 42 51	Szövet blousok, legújabb divatuak	1.32, 1.58
Legerősebb köpper nadrág himzett gombos	59 68	Tartós mellfűző olcsó ár	45, 67, 83
Remek köpper gombos nadrág selyem himzéssel	99, 1.28	Valódi halsont divat fűzők	1.19, 1.37
		Fűzővédő minden színben	15 kr.
		Gloth diszes női kötény	33, 39, 45, 61 kr.
		Diszes mosó kötény	23, 32, 39, 42 kr.
		Melles női Gloth kötény	99, 1.12, 1.37
		" " mosó	53, 62, 78, 96 kr.
		Remek női bőrkeztü elsőrendű minőség	reklám ár 69, 85 kr.
		Szintartó női harisnya	12 kr.
		Kötött női harisnya	23, 28, 32 kr.
		Divatos női flór harisnya	38 kr.
		Trikó alsó ruhák.	
		Uri trikó ing reklám ár	45, 57, 63 kr.
		" " legmelegebben bélelt	57, 69, 88
		" flanel turista ing	73, 81 kr.
		" trikó meleg nadrág csak	55, 66, 72 kr.
		" legjobban bélelt	78, 83, 92 kr.
		Női bélelt trikó ing egész meleg	62, 69, 78, 86

SCHRANK LIPÓT vászon és divatárak nagy áruháza Budapest, VI., Nagymező utca 8. (Teréztemplommal szemben) ooooo